КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ
ТАЛАС ОБЛУСУ
ТАЛАС РАЙОНУ
БЕШ-ТАШ АЙЫЛ АЙМАГЫНЫН
АЙЫЛДЫК КЕҢЕШИ

КЫРГЫЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА
ТАЛАССКАЯ ОБЛАСТ
ТАЛАССКИЙ РАЙОН
АЙЫЛНЫЙ КЕНЕШ БЕШ-ТАШСКОГО АЙЫЛНОГО АЙМАКА

Беш-Таш айыл аймагынын айылдык кеңешинин IX чакырылышынын кезексиз сессиясынын № 7 токтому

2024-жыл 27-ноябрь № 7

Кызыл Туу айылы

2025-2027-жылдар мезгилинде Беш-Таш айыл аймагынын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн программасын жана иш-чара планын бекитүү жөнүндө

1.2025-2027-жылдар мезгилинде Беш-Таш айыл аймагынын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн программасын жана иш-чара планын бекитилсин.

2.2025-2027-жылдар мезгилинде Беш-Таш айыл аймагынын социалдык-экономикалык өнүктүрүүнүн программасын жана иш-чара планы боюнча иш алып баруу жагы айыл өкмөт башчысы Мурат Шамилге милдеттендирилсин.

3.Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө жагы өзүмө калтырылсын.

Төрага Сатыбек уулу Максат

2025-2027-жылдарга социалдык-экономикалык өнүгүү программасы
Беш-Таш айыл аймагы Талас району

1-БӨЛҮК . АЙМАКТЫН ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨМӨСҮ	
Географиялык абалы	Беш-Таш – айыл аймагы деңиз деңгээлинен бийиктиги 1700-1800 метр. Климаты мелүүн континенталдуу. Талас облусунун чыгыш-түштүк тарабындагы Талас районунда айыл жергенсинде жайгашкан. Аймак чыгыштан Чон Алыш айыл аймагы менен , түндүктөн Кен Кол айыл аймагы менен жана батыш тарабынан Бакай Ата районунун Ынтымак а/а чектешет Айыл аймагынын борбору – Кызыл- Туу айылы. Республиканын борборунан (Бишкек шаарынан) 348км. Облустун борборунан 12 км. Райондун борборунан 16 км. Жакынкы аэропорттон 13 км. Жакынкы темир жол станциясынан 100 км. Айыл аймагы 10 айылдан турат: Кызыл-Туу, Көк Кашат, Калба, А.Огонбаев, Эрке-сары, Бал-Бал, Арашан, Козучак, Кум-Арык жана Беш-Таш – айыл аймагы деңиз деңгээлинен бийиктиги 1700-1800 метр. Климаты мелүүн континенталдуу. Талас облусунун чыгыш-түштүк тарабындагы Талас районунда айыл жергенсинде жайгашкан. Аймак чыгыштан Чон Алыш айыл аймагы менен , түндүктөн Кен Кол айыл аймагы менен жана батыш тарабынан Бакай Ата районунун Ынтымак а/а чектешет Айыл аймагынын борбору – Кызыл- Туу айылы. Республиканын борборунан (Бишкек шаарынан) 348км. Облустун борборунан 12 км. Райондун борборунан 16 км. Жакынкы аэропорттон 13 км. Жакынкы темир жол станциясынан 100 км. Айыл аймагы 10 айылдан турат: Кызыл-Туу, Көк Кашат, Калба, А.Огонбаев, Эрке-сары, Бал-Бал, Арашан, Козучак, Кум-Арык жана Беш-Таш
Жалпы аянты (га)	180620,89 га
Ландшафт жана жаратылыш шарттары	Негизинен тоолуу аймак, деңиз деңгээлинен 1700-1800 метр бийиктикте жайгашкан. Кескин континенттик климат айыл чарбасынын өнүгүшүнө олуттуу таасирин тийгизет. Кыш мезгили 4 айга созулат жана катуу кар менен коштолот, минималдуу төмөнкү температура -30 °С жетиши мүмкүн. Жай мезгилинде температура 40 °С чейин жетиши мүмкүн. Жайында орточо температура 25-30 °С, кышында 20__°С Туристтердин саны жыл сайын өсүүдө. Биздин кооз жаратылышыбыздын, таза абабыздын, тунук сууларыбыздын, бийик тоолордогу көлдөрүбүздүн, бийик аскалуу тоолорубуздун жана тоодогу байыркы көчмөндөрдүн баалуулуктары, үрп-адаттары жылдан-жылга сакталып келген элибиздин меймандостугунун аркасында республикабыздын туш тарабынан келген жана чет элдик туристтердин кызыгуусун арттырууда.Өзгөчө Беш-Таш улуттук паркыбызда.
АА калкы (адамдар), анын ичинде:	18432 адам, анын ичинен аялдардын саны 9174 адам
Кызыл-Туу айылы (АА борбору)	3836 адам
Көк Кашат айылы	2307 адам
Калба айылы	1520 адам
А.Огонбаев айылы	3351 адам
Эрке-сары айылы	419 адам
Бал-Бал айылы	971 адам
Арашан айылы	1242 адам
Козучак айылы	1798адам
Кум-Арык айылы	2593 адам
Беш-Таш айылы	415 адам
СЭӨПтүн максаты	Беш-Таш айыл аймагынын 2025-2028-жылдарга карата социалдык-экономикалык өнүгүү программасын (СЭӨП) түзүүнүн негизги максаты айыл аймагынын төрт жылга конкреттүү өнүгүү программасын иштеп чыгуу, жергиликтүү калктын жашоо деңгээлин жогорулатуу. Өнүгүү программа жергиликтүү социалдык-экономикалык өнүгүү үчүн жогорку натыйжа берүүчү каражат катары кызмат кылат жана айыл аймагынын келечегине шарт түзөт. СЭӨП иштеп чыгуу процессинде айыл аймагынын социалдык-экономикалык, маданий, климаттык жана географиялык абалына анализ жүргүзүлүп, алдыдагы 2025-2029-жылдарга артыкчылыктуу багыттар аныкталат. Айыл аймагынын калкынын бардык аспектилерин жана жашоо шарттарын жакшыртуу, анын

ичинде азыркы жана келечек муундардын социалдык-экономикалык, маданий жана экологиялык бакубаттуулугун жогорулатуу.

Беш-Таш ААнын экономикасы негизи айыл жана мал чарбасына, картошка өндүрүүгө жана туризмге багытталган, инновациялык ыкмаларды колдонуу менен кичи жана орто бизнестер ачылган, жеке ишкерлер соода-сатык жана экологиялык жактан таза айыл чарба продукцияларын өндүргөн, калкка кызмат көрсөтүү жана тиричилик инфраструктурасы жогору болгон Талас районундагы айыл аймактарынын ичинен жалгыз гана дотациядан чыккан чоң айыл аймагы болуп эсептелет.

Бул СЭӨПтө каралган милдеттерди ишке ашыруунун натыйжасында социалдык-экономикалык абалы, коммуналдык инфраструктурасы мындан дагы жакшыртылып, калктын бардык катмары үчүн, анын ичинде балдар, жардамга муктаж үй-бүлөлөр, жалгыз бой энелер, кары-картаңдар, ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн ыңгайлуу, жагымдуу жашоонун бардык шарттары менен коопсуз болгон аймакка айланат. ААнын калкы таза суу, канализация, телефон жана интернет байланышы менен толук камсыздалып, билим берүү, маданият, спорт, саламаттыкты сактоо, санитария, көрктөндүрүү, жашылдандыруу тармактарында кызмат көрсөтүүлөрдүн сапаты жогорулайт. Ички жолдор асфальтталып, тротуарлар жана көпүрөлөр калыбына келтирилип, көчөлөр кеңейтилип, түнкү жарыктар орнотулат.

2 БӨЛҮК . КАЛК

2.1. (таблица) Калк жана эмгек ресурстары

Категория	*факт*			*күтүү*	*болжолдоо*				
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**		
Калктын жалпы саны (жыл башындагы туруктуу калктын саны, адам)	18731	18931	18397	18432	18527	18623	18719		
алардын арасында аялдар	9303	9392	9218	9174	9440	9489	9538		
Өсүү темпи (%)		*1,06%*	***-2,82%***	***0,19%***	***0,52%***	***0,52%***	***0,52%***		
Эмгекке жарамдуу курактагы калк (адамдар)	11183	11258	10924	11350	11412	11474	11537		
алардын арасында аялдар	5370	5440	5354	5768	5799	5830	5862		
Өсүү темпи (%)		0,67%	-2,9%	3,89%	0,55%	0,55%	0,55%		
Иш менен камсыз болгон калк (адамдар):	7912	8019	10190	10627	11064	11501	11938		
Айыл чарба	5423	8019	8120	8317	8514	8711	8908		
өнөр жай									
Иштетүү									
Электр энергиясы	25	33	39	49	59	69	79		
Курулуш	211	299	308	310	312	314	316		
Соода	925	978	1040	1150	1160	1170	1180		
Транспорт жана байланыш	11	19	21	25	29	33	37		
Башка кызматтар (туризм)	420	519	641	750	859	968	1077		
Кайра иштетүү	6	13	21	26	31	36	41		
Жумушсуз калк (адамдар) :	655	615	609	520	523	526	529		
алардын арасында аялдар	236	216	211	199	200	201	202		

Өсүү темпи (%)		*2.13%*	*2.08%*	*-6.12%*	*0,63%*	*0,63%*	*0,63%*		
Жакырчылыктын чегиндеги калк (адамдар)	680	657	432	316	249	182	115		
Өсүү темпи (%)		-3.38%	-34.2%	-26.8%	-21,46%	-21,46%	-21,46%		
Миграцияланган эмгекке жарамдуу калк (эл аралык миграцияга байланыштуу кеткендер, адамдар)	1018	763	125	203	172	146	124		
Өсүү темпи (%)		-25%	-83,6%	62,4%	-15,4%	*-15,4%*	-15,4%		

2.2. Эмгекке жарамдуу калктын санынын өсүшүн, иш менен камсыз кылуу маселелерин жана эмгек миграциясын талдоо

2024-жылы ААнын жалпы калкы **18432** адамды түздү, анын ичинен **9258** эркектер, аялдардын саны **9174** киши. Жылына төрөлгөндөрдүн саны **310** баланы түздү. Калктын өсүшүнүн болжолу жылына калктын өсүшүнүн 1% ашпайт. Божомолдоодо орто мөөнөттүү келечекте ички жана тышкы миграциянын өсүшү кыскарууда, себеби жаңы жумушчу орундар түзүлүүдө. Ошондой эле калктын сыртка агылып кетиши эске алынган. Болжолдонгон калктын саны калктын табигый өсүшү жана азайышы менен жөнгө салынат (1-диаграмманы караңыз).

Беш-Таш АА калкынын жалпы санынын өсүү динамикасы

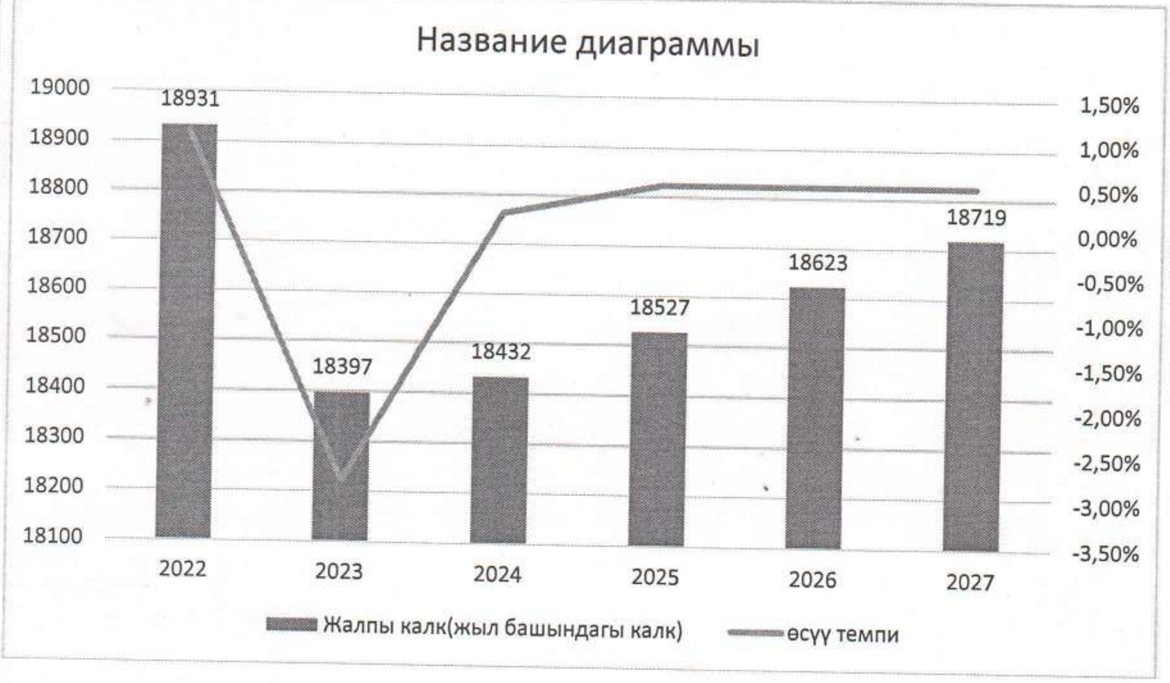

Эмгекке жарамдуу калктын саны 11350 адамды түзөт. Орто мөөнөттүү келечекте эмгекке жарамдуу калктын өсүшү жогорку темптерди көрсөтпөйт жана болжол менен ошол эле деңгээлде сакталат (2- диаграмманы караңыз), бирок бул мезгилден кийин бул чараларды ишке ашыруунун эсебинен жогору көрсөткүчтөрдү күтүүгө болот. Экономиканы өнүктүрүүгө багытталган программа, бул жаштардын сыртка агылышын олуттуу кыскартууга жана ошону менен эмгекке жарамдуу калктын кыйла олуттуу өсүшүнө алып келиши мүмкүн .

Беш-Таш ААнын эмгекке жарамдуу калкынын өсүү динамикасы

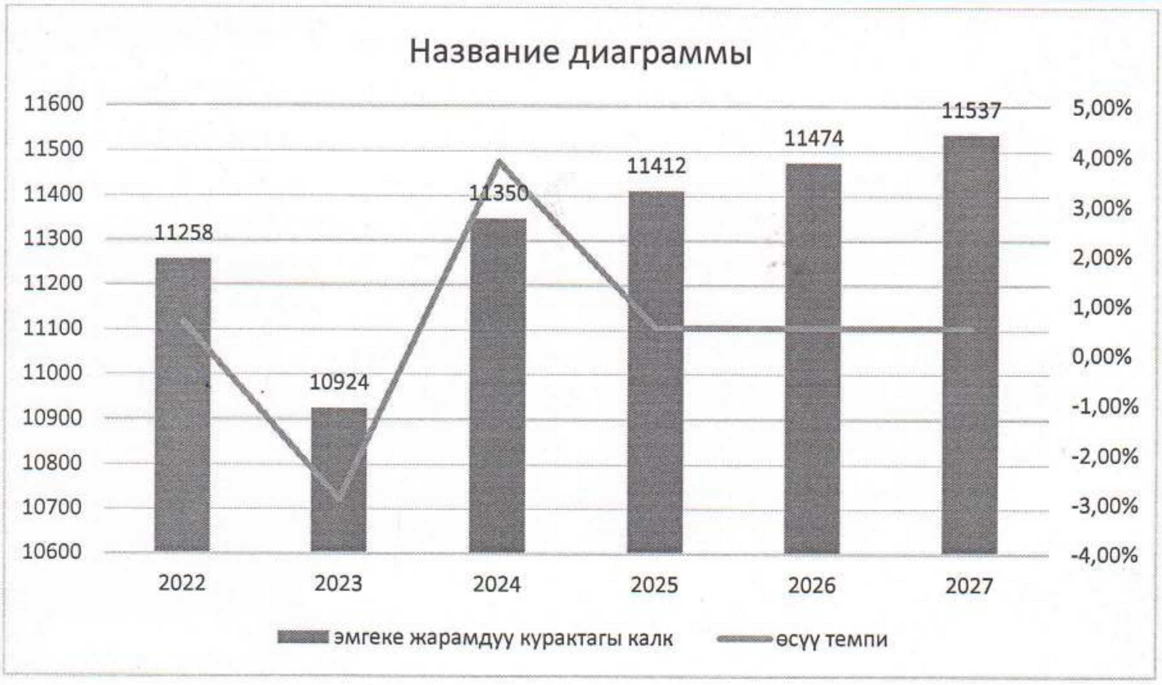

Беш-Таш ААда 2024-жылы жалпы эмгекке жарамдуу калктын иш менен камсыз **болгон калктын** үлүшү (10627 адам) **93%ды түздү**, бул кыйла жогору көрсөткүч жана болжолдуу эсептөөлөр боюнча ал азайбайт, ал тургай өсүүнү көрсөтөт. 2029-жылга салыштырмалуу **1,5%ды** түздү. Иш менен камсыз кылууда эң чоң үлүштү айыл чарбасы, чакан жана орто бизнес ээлейт – кызматкерлердин жалпы санынын **83% (2024-ж. 9493 адам)**. Өнөр жай, соода жана курулуш сыяктуу ишмердүүлүктүн башка тармактары кызматкерлердин жалпы санында 10-12% дан ашпаган үлүшүн көрсөтүү менен кыйла артта калууда. Бул АА аймагынын жана бүтүндөй райондун экономикасынын негизги багыты айыл чарбасы, чакан жана орто бизнес экендигин түшүндүрөт.

ААда расмий катталган **жумушсуздардын** саны **520** адамга чейин кыскарган, бул эмгекке жарамдуу калктын **4,5% түзөт - бул дүйнөлүк практиканын стандарттары боюнча эң төмөнкү көрсөткүчтөрдүн бири.** Болжолдоо жумушсуздардын санынын кескин кыскарышын болжолдобойт, анткени мындай аз үлүшү мүмкүн болгон статистикалык каталардан улам алдын ала айтуу кыйын. Ошол эле учурда Кызыл-Туу айылында,"Живпром" участкасында өнөр жай өндүрүшүнүн жана чакан бизнестин тез өнүгүшүнөн улам айыл аймактын башка айылдарында жумушсуздуктун өсүшүнүн олуттуу тобокелдиктери бар, буга атаандаштык себеп болушу мүмкүн, ошондуктан СЭӨП экономиканы өнүктүрүү жана инклюзивдик өсүү бөлүмдөрүндөгү саясаты айылдардагы калкты көбүрөөк иш менен камсыз кылуу боюнча чараларды камтыйт. Анын ичинде айыл чарба продукциясын кайра иштетүүчү ишканаларды жана фабрикаларды куруу, ошондой эле ишкердикти өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү, чет өлкөлүк ири инвесторлорду тартуу ниеттери бар. Айыл аймагынын географиялык өзгөчөлүктөрүн караган бөлүмүндө жаңы өнөр жай зоналарын түзүү (жер участокторун өнөр жай жерлерине айландыруу аркылуу), завод, фабрикаларды, логистикалык борборлорду куруу каралган.

Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны 2024-жылга карата **203** адамды түздү – республиканын башка региондорунун көрсөткүчтөрүнө салыштырмалуу бул өтө аз сан. Ал эми болжолдоодо мындай кичинекей көрсөткүчтүн да азайышы каралганы менен, жаштар үчүн келечектүү жумуш орундарынын жоктугунан, ошондой эле ички миграциянын күчөшүнүн мүмкүн болуучу тобокелдиктерин эске алуу зарыл.

СЭӨП калкты иш менен камсыз кылуу боюнча чараларды ишке ашырууну карайт:

- жаштарга ар кандай тренингдерди жана билим берүү курстарын табууга жана бүтүрүүгө көмөк көрсөтүү;
- үйдө отурган кыз-келиндерди чакан ишкерликке, кол өнөрчүлүккө жана тигүү цехтерине жумушка тартууга жардам берүү;

бизнес ачууда жаштарга, жаңы баштаган ишкерлерге жардам көрсөтүү.

- Айыл аймакта жайкы жана кышкы, ошондой эле тоо туризмин өнүктүрүү

<u>Корутундулар жана сунуштар</u>:

Калктын жалпы санынын өсүшү анча деле чоң эмес – жылына 1%, ал калктын табигый өсүшү жана табигый азайышы менен гана жөнгө салынат.

Эмгекке жарамдуу калктын саны өскөн жок.

Эмгекке жарамдуу калктын жалпы санында **иштеген калктын** үлүшү кыйла жогору – **95%** жана өсөт. Калктын көбү айыл чарбасында **83,2%** иштейт.

Жумушсуздуктун деңгээли төмөн – эмгекке жарамдуу калктын **4,5%.**

Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны республиканын башка аймактарына салыштырмалуу өтө аз.

СЭӨПтүн максаты айыл аймакта жай өнүгүп жаткан өнөр жайды, кайра иштетүү тармагын өнүктүрүүгө багытталат.

3-БӨЛҮМ. КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР ЖАНА ЖЕРГИЛИКТҮҮ ИНФРАСТРУКТУРА

3.1. (таблица) Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура

Категория	*факт*			*күтүү*	*болжолдоо*		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Таза ичүүчү сууга жетүү (%)	42,6%	65,5%	75%	78%	90%	95%	100%
Үй чарбаларын катуу калдыктарды чыгаруу менен камтуу (%)	20%	50%	55%	65%	90%	95%	100%
Ички асфальтталган жолдор канааттандырарлык абалда (%)	45%	50%	55%	60%	65%	70%	75%
Коомдук жайларды жарыктандыруу (%)	55%	60%	70%	80%	85%	90%	100%
Спорт секцияларына тартылган жарандардын саны (адамдар)	150	250	300	350	400	500	600
анын ичинде аялдар (кыздар)	25	75	110	135	155	230	250
Маданият тармагындагы ийримдерге тартылган жарандардын саны (адамдар)	120	130	165	205	250	300	400
анын ичинде аялдар (кыздар)	80	105	135	155	200	250	285
Балдарды мектепке чейинки билим берүү менен камтуу (%)	45%	45%	50%	60%	80%	90%	100%
Балдарды орто билим берүүгө камтуу (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
10 000 калкка эсептегенде врачтардын жана орто медициналык персоналдын саны (А,А боюнча)	21	24	25	26	28	30	35
Калкты турак-жай менен камсыз кылуу (%)	65%	70%	75%	80%	85%	89%	90%

3.2. Учурдагы кырдаалды талдоо

Таза ичүүчү суу менен камсыз кылуу: 2024-жылга карата калктын **78% гана таза суу менен камсыз болот, бул төмөнкү көйгөйлөр менен шартталган:**

- Кызыл-Туу айылында суу түтүктөрү эскирип, жараксыз. Бирок калк бышма кудук менен камсыз кылып келүүдө. АРИС долбооруна кирген, бирок жумуш баштала элек.

- Кум Арык айылындагы жаңы конуштарга кошумча суу түтүктөрү тартылган эмес;
- А.Огонбаев айылына жаңы суу түтүктөрү курулуп, бирок башкы суу топтоочу жай талапка жооп бербейт;
- Көк Кашат айылында АРИС долбоору менен стандартка жооп бербеген суу түтүктөрүнөн камсыздалган, бирок жаңы конуштарга кошумча суу түтүктөрү тартылган эмес;

АА калкын **100%га** суу жана канализация менен камсыз кылуу пландаштырылууда (ушул документтин 3.3-бөлүмүн караңыз).

Катуу тиричилик калдыктарды чыгарууну 100%га жеткирүү, 2024-жылы **65%** деңгээлинде аткарылды, буга төмөнкү көйгөйлөр жогорку 100 пайызга жетишүүгө тоскоол болууда:
- Таштандыларды чогултуу үчүн жумушчулардын жетишсиздиги;
- Таштандыларды чогултуу үчүн атайын техникалардын жетишсиздиги;
- Таштандыларды кайра иштетүүчү ишканалардын жоктугу;
- Айыл аймактын карамагындагы айылдардын аралыктарынын алыстыгы;
- Айыл аймактын аянтынын, анын карамагындагы айылдардын жана алардагы жашаган калктын санынын көптүгү;

2024-жылдын башында таштанды чыгаруу тарифи мурунку Жергетал айыл аймагында ар бир үй үчүн 120 сомдон белгиленип, калган айылдарда ар кандай тарифте бекилген. АТРден кийин бир тарифке өтүшүп, бирок тарифтерди чогултууда бир топ кыйынчылыктарга учурап келишти.

100% га чейин жеткирүү пландаштырылууда (ушул документтин 3.3., 7.2. жана 7.3. пункттчаларын караңыз).

Ички жолдордун абалы: Айыл аймактын ички жолдорунун узундугу жалпы 67 км түзөт. 2024-жылы ААдагы асфальтталган жолдордун үлүшү **24% түзөт**. ААнын жол тармагы төмөнкүдөй көйгөйлөргө туш болууда:
- АА аймагындагы ички жолдорду асфальттоого каражат жетишсиз;
- Айылдардын ичиндеги чоң жолдордун боюнда жөө жүргүнчүлөр үчүн тротуарлардын жоктугу же талкаланып калгандыгы;
- Кээ бир үй чарбаларында үй, тосмо же дубал тротуарларды жаап, кызыл сызыкка чейин кирип кеткендиги;
- Кум-шагыл жолдорго регулярдуу шагыл төгүлбөй, профилировка жүргүзүлбөй келиши;

75% асфальтталган жолдорго жетишүү күтүлүүдө, бул үчүн жыл сайын **5 км** жолго асфальт төшөө керек.

Коомдук жайларды **көчөлөрдү жарыктандыруу менен** камтуу **2024-жылы 80%** түздү, бул маселени чечүү каражаттын жетишсиздиги, электр энергиясына бекитилген лимиттердин чектелиши жана АА калкы тарабынан уюштурулган демилгелердин жоктугу менен татаалдашат.
90% га чейин жогорулатуу күтүлүүдө.

3-диаграммада жогоруда сүрөттөлгөн көрсөткүчтөрдүн иш жүзүндөгү жана болжолдуу динамикасы көрсөтүлгөн:

Беш-Таш АА жергиликтүү инфраструктурасынын көрсөткүчтөрү

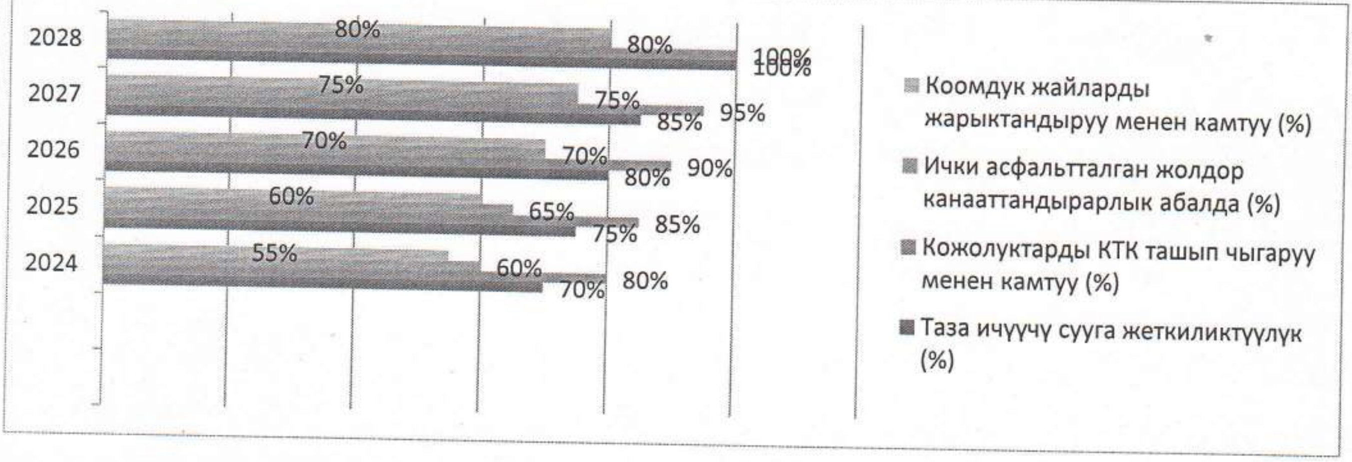

Спорт: ААдагы спортчулардын саны 2024-жылга карата **350 адам, мунун ичинен 135 кыздар деп болжолдонууда, бул чоң көрсөткүч эмес, бирок 2027-жылга карата** спорттук машыгуу үчүн материалдык базаны өнүктүрүү жана спортту жайылтуу жолу менен аны **600 адамга** жеткирүү пландаштырылууда. Айыл аймакта спорттун өнүгүшүнө төмөнкү маселелер таасир этет:
- Заманбап талаптарга жооп берген заманбап спорт комплекстеринин жетишсиздиги (талапка ылайык жооп берген спорт комплекс, спорт залдарда машыгууга балдардын саны өсөт);
- Спортчуларды даярдоо үчүн спорттук инвентарлар жетишсиз;
- Айыл жергесинде спорттук оюндарды өткөрүү боюнча демилгелердин жоктугу;
- Улуттук оюндарды өткөрүүгө колдоонун жоктугу;
- Аялдар үчүн атайын фитнес клубдун же атайын ден соолукту чыңдоо борборунун жоктугу;

– Чуркоо жана велосипед тебүү үчүн атайын бөлүнгөн/жабдылган аймактардын жоктугу.

Маданий өнүгүү: Айыл аймак боюнча 3 айылдык клубдар, 7 айылдык китепкана, 1 А.Огонбаевдин музейи, 3 стадион, 2 сейил паркы бар. **2024-жылга карата маданий иш-чараларга катышуучулардын саны 250гө** жакын адамды түзөт, бул багытта дагы көйгөйлөр бар:

- Атайын уюштурулган маданий иш-чараларга көпчүлүктүн кайдыгерлиги;
- Маданият үйлөрүндө музыкалык аспаптардын (клавиатура, аккордеон, гитара ж.б.) жетишсиздиги;
- Атайын форманын (көркөм кийимдердин) жетишсиздиги;
- Бий залынын жана ага керектүү жабдуулардын жоктугу;
- Арашан, Бал Бал, Козучак, Көк Кашат жана Калба айылында клубдардын жоктугу .

4-диаграммада гендердик мүнөздөмөлөрдү эске алуу менен маданият жана спорт чөйрөлөрүндөгү көрсөткүчтөрдүн динамикасы келтирилген:

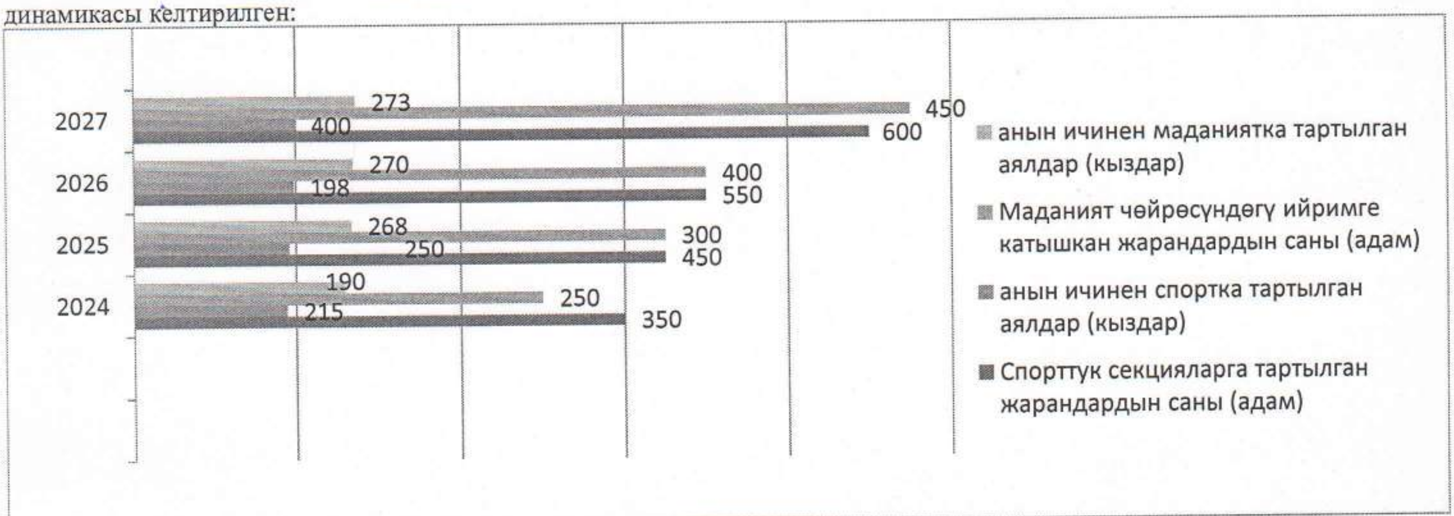

Беш-Таш айыл аймагына караштуу 8 орто мектеп жана 4 бала-бакча бар. Билим берүүдөгү негизги көйгөйлөр мектепке чейинки билим берүү тармагына байланыштуу, бала бакчаларда орундар жетишсиз жана көп сандагы балдар кезекте турат. 2024-жылы мектепке чейинки билим берүү кызматтары менен балдардын **60% гана** камтылган. СЭӨПтө каралган чаралардын аркасында 2027-жылы балдарды бул кызматтар менен камсыз кылуу 100**% га көбөйүшү керек.**

Диаграмма 5. Балдарды мектепке чейинки билим берүү мекемелерине камтуу динамикасы Беш-Таш АА.

- Квалификациялуу окутуучу адистерди тартуу (орус, кыргыз, англис, ж.б.);
- Маалыматтык технологиялар боюнча адистерди даярдоо;
- Көп тилдүү билим берүүнү киргизүү;
- Окуу китептери менен толук кандуу камсыз кылуу (орус классы жана предметтери үчүн);
- Лабораториялык жабдуулардын жетишсиздиги, көрсөтмө куралдардын жетишсиздиги;
- Балдар менен ата-энелердин ортосундагы байланышты чыңдоо жана - педагогика жана психология маселелери боюнча консультацияларды өткөрүү (Эне мектеби);
- Мектепти толук санариптештирүү, класстарга, ашканаларга, спорт залдарына видеокөзөмөл орнотуу;
- Дистанттык окутууга жана модулдук системага класстан тышкаркы иштерди киргизүү;
- Мектептердин материалдык-техникалык абалынын начардыгы;
- Кесипкөй кадрлардын жетишсиздиги.

Ден соолук маселелери:

Беш-Таш айыл аймагында жалпы 3 ҮДТ, 5 ФАП айыл аймактын элине медициналык жардам көрсөтүп келет. Учурда ҮДТ, ФАП тарда кээ бир медициналык жабдуулар жок. Айылдын санитардык абалы канааттандырарлык. Жугуштуу оорулардын чыгышы, бала бакчаларды, мектептерди жабуу фактылары катталган жок.
Саламаттыкты сактоо тармагында төмөнкүдөй көйгөйлөр байкалат:

- Үй-бүлөлүк дарыгерлер тобуна кадрлардын жетишсиздиги;
- Таза суунун жоктугунан гигиенаны сактоого шарт жок;
- Атайын медициналык жабдуулардын жоктугу; (тиш дарылоо ж.б шаймандар)
- Калктын жугуштуу оорулар жөнүндө маалыматынын жоктугу;
- Тез жардам бригадасына керектүү жабдуулардын жетишсиздиги;
- Айыл ичинде чалуулар болгондо жөө басууга туура келет, эгер бейтап катуу ооруп калса, унаа керек;
- ҮДТ,ФАПтардын жылуулук системасын жоктугу;
- Көмүр сактоочу жайлардын жоктугу;

Корутундулар жана сунуштар :

Жергиликтүү аймактын инфраструктурасы, аны менен коштолгон кызматтар сыяктуу эле олуттуу жакшыртууларга муктаж.
Ичүүчү таза сууга жетүүнүн пайызынын дагы эле төмөндүгүн (78%) 2027-жылы толук жоюу менен калкты **100%** суу менен камсыздоого жеткирүү;
Катуу тиричилик таштандыларын чыгаруу процесстерин жеңилдетүү жана ыңгайлаштыруу;
Каржылоонун жетишсиздиги **ички жолдорду** канааттандырарлык абалда кармоого мүмкүндүк бербейт – алардын 55% гана асфальт-бетон тасмасы төшөлгөн.
Маданиятты жана спортту өнүктүрүү үчүн жаңы объектилерди түзүү, жабдууларды сатып алуу да талап кылынат.
мектепке чейинки мекемелерде орундардын жетишсиздиги көйгөйү бар – балдардын 60%ы гана мектепке чейинки билим берүү кызматтары менен камсыздалган.
Ошентип, көпчүлүк кызматтарды көрсөтүүнүн деңгээли жана жергиликтүү маселелердин чечилиши АА инфраструктурасынын абалынан көз каранды, бул олуттуу инвестицияны талап кылат. СЭӨП жергиликтүү инфраструктураны калыбына келтирүү боюнча кадамдарды, анын ичинде суу түтүктөрүн, жол участокторун жана бала бакчаларды курууну карайт. Бул долбоорлордун айрымдары республикалык бюджеттен, эл аралык инвестициялардан каржыланат, ошондой эле АРИС жана ж.б. уюмдар менен кызматташуунун алкагында ишке ашырылат. Кээ бир долбоорлор үчүн каржылоонун башка булактарын табуу керек.

Калктын муктаждыктарын аныктоо боюнча чогулуштар өткөрүлгөн: 2024-жылдын 3-октябрда Көк Кашат, Кызыл-Туу айылдарында, 2024-жылдын 4-октябрында Калба, А.Огонбаев, Эрке Сары айылдарында, 2024-жылдын 7-октябрында Бал-Бал, Козучак, Арашан, Кум Арык айылдарында жана 2024-жылдын 8 октябрында Беш-Таш айылында чогулуштар өткөрүлүп, төмөндөгү көйгөйлөр аныкталды: жер, сугат суу маселеси, таштанды, жол, мектепке чейинки билимдин жетишсиздиги, жарыктандыруу маселелери. Катышуучулардын саны 280 адам, анын ичинен аялдар 160 адам.

3.3. Жергиликтүү коомчулуктун артыкчылыктуу муктаждыктарын талдоо

Приоритет	**Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү**	**Күтүлгөн натыйжа жана убакыт**	**Болжолдуу** наркы (миң сом)
1. Кызыл-Туу жана А.Огонбаев айылдарынын калкын ичүүчү таза суу менен толук камсыз кылуу	Жаңы суу түтүктөрүн куруу, кеңейтүү (расширение), эски суу системаларын реабилитациялоо, канализация системасын куруу жана суу топтоочу жайга хлоратор куруу ж.б.	2025-2026-ж.ж. Борбордук суу түтүктөрү жана жаңы канализациялар салынат. Ичүүчү таза суу менен **100% га** камсыздалат	110,0 млн.сом 10,0 млн сом
2. А.Огонбаев жана Кум Арык айылдарынын калкын ичүүчү таза суу менен толук камсыз кылуу	Жаңы скважиналарды, суу түтүктөрүн куруу, кеңейтүү (расширение), эски суу системаларын реабилитациялоо жана жаны конуштарга таза суу киргизүү	2025-2027-ж.ж. Борбордук суу түтүктөрү курулат жана реабилитациядан өткөрүлөт. Ичүүчү таза суу менен **100% га** камсыздалат	40,0 млн. сом 40,0 млн. сом
3. Козучак айылынын калкын ичүүчү таза суу менен толук камсыз кылуу	Суу резервуарын капиталдык ремонттон өткөрүү	2025-2026-ж.ж. Суу резервуарын капиталдык ремонттон өтөт Ичүүчү таза суу менен **100% га** камсыздалат	5,0 млн сом
4. Ички жолдордун абалын калыбына келтирүү, таштак жолдорго асфальт төшөө	Кызылтуу жана Көк Кашат айылынын маршурут каттоочу Кудаке уулу Темиркул жана А.Огонбаев көчөлөрүнө 3,8 км жолду асфальттоо Арашан айылынын башкы көчөсүнө асфальт төшөө 4,5 км	2025-2027-ж.ж. Ички жолдордун абалы жакшырып, инфраструктураны жана экономиканы өнүктүрүүгө шарт түзөт	26,0 млн сом 30,0 млн. сом

	аралык жолду Эрке Сары айылына "Кайырма" каналына көпүрө салуу жана 2,5 км жолго асфальт төшөө		32,0 млн.сом
5. Мектепке чейинки билим берүүнүн жеткиликтүүлүгүн кеңейтүү	Көк Кашат айылына 100 орунду заманбап бала бакча салуу Козучак айылына 140 орундуу бала бакча салуу Арашан айылына 100 орундуу бала акча салуу Калба айылына 100 орунду бала бакча куруу Бал Бал айылындагы бала бакчага кошумча имарат куруу	2025 – 2027-ж.ж Бала бакчага кабыл алуу үчүн кезекте турган балдардын саны кыскарат. Балдарды мектепке чейинки билим берүү кызматтары менен камтуу 2027-жылы 95%га чейин өсөт. Бала бакчага барган балдарга ыңгайлуу шарт түзүү	30,0 млн.сом 30,0 млн сом 20,0 млн сом 20,0 млн сом 10,0 млн.сом
6. Орто билим берүүнү өнүктүрүү	Эрке Сары айылына жаны башталгыч мектебин куруу Байсейит уулу Эшманбет орто мектебин капиталдык ремонттон өткөрүү А.Солтонов атындагы жалпы орто билим берүү мектептин имаратын капиталдык ремонттон өткөрүү	2025 – 2027-ж.ж Мектеп окуучулары үчүн жакшы шарттар түзүлөт 2025-2028 Заманбап мектеп куруу менен мектеп окуучуларына шарт түзүлөт Мектеп окуучуларына жакшы шарттар түзүлөт	15,0 млн сом 15,0 млн сом, 15,0 млн сом
7. Коомдук жайларды жарыктандыруу	Беш-Таш айыл аймагына караштуу айылдардын ортосундагы жолдорду жарыктандырууну жакшыртуу керек;	2025-2027-ж.ж айыл аймагын жарыктандыруу менен калкка жагымдуу шарт жана жол коопсуздугу түзүлөт	2,0 млн.сом
8. Спорт комплексин куруу	Арашан айылына жабык типтеги спорт комплексин куруу.	2024-2028 Айылдын тургундары жана жаш муундун жаш спортчулары жаңы заманбап спорт комплексинде машыгып, эл аралык мелдештерге катыша алышат.	10,0 млн.сом
9. Маданият үйлөрүн куруу жана ондоо	Кызыл Туу айылындагы Элтаев Серек атындагы маданият үйүн толук капиталдак ондоодон өткөрүү	2025 – 2026-ж.ж Айыл тургундарына маданий иш-чараларды өткөрүүгө ыңгайлуу шарттар түзүлүп, айыл тургундарына ар кандай кружокторду өтүүгө мүмкүнчүлүк түзүлөт	10,0 млн сом

10. Айыл аймагындагы ҮТД жана ФАПтардын абалын жакшыртуу	Кызыл-Туу айылына жаны ҮДТна жаны имарат куруу Көк кашат айылындагы ФАПты капиталдык ондоодон өткөрүү	2025-2026-жылдары медицина тармагы жакшырат жана калкка сапаттуу кызмат көрсөтүшөт	16,0млн. сом 3,0 млн. сом
11. Айыл аймагында КТК ташып кетүүнү уюштуруу жана полигондордун абалын жакшыртуу	Беш-Таш муниципалдык ишканасына КТК ташып кетүү боюнча атайын техника менен камсыз кылуу А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, түнкү чырактарды жана видеокөзөмөлдөрдү орнотуу	2025-2026-ж.ж Айыл аймагындагы айылдарда таштандынын ташып кетүү уюштурулат жана айлана таза болот	4,5 млн сом 5,5млн.сом
12. Айыл аймагындагы жаңы конуштарды электр энергиясы менен камсыз кылуу	Кызыл Туу айылындагы жаны конуштагы 7 көчөгө электр чубалгылары, электр мамылары жана трансформатор менен камсыз кылуу Козучак айылына электр мамларын орнотуу А.Огонбаев айылындагы Жаштык көчөсүнө электр мамы, электр чубалгы жана тарнсформатор менен камсыз кылуу Бал Бал айылынын жаны түшкөн көчөлөрүн электр мамы жана чубалгы менен камсыз кылуу	2025-2027-ж.ж Сапаттуу электр энергия менен камсыз болушат	7,0 млн.сом 5,0 млн. сом 3,0 млн сом 3,5 млн. сом 5,0 млн.сом

3.4. Социалдык жана жергиликтүү инфраструктураны өнүктүрүүгө байланышкан бюджеттик инвестициялардын зарылдыгын талдоо			
Инвестициялык артыкчылыктар	**Мүмкүн болгон долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү**	**Күтүлгөн натыйжа жана убакыт**	**Наркы** (миң сом)
Кызыл Туу айылына таза суу долбоорун киргизүү	Жаңы система куруу, тазалоочу жайларды куруу, борбордук канализация куруу жумуштары үчүн	2025-2027	110,0 млн.сом
Көк Кашат айылына 100 орунду заманбап бала бакча салуу	Жаңы заманбап имарат куруу үчүн	2025-2027	30,0 млн. сом
Калба айылына 100 орунду бала бакча куруу	Жаңы заманбап имарат куруу үчүн	2025- жыл	20,0 млн. сом
Козучак айылына 140 орундуу бала бакча салуу	Жаңы заманбап имарат курулуп, кезек күткөн балдардын саны азаят	2025- жыл	35,0 млн. сом
Арашан айылына 100 орундуу бала акча салуу	Жаңы заманбап имарат куруу үчүн	2025- жыл	30,0 млн сом
Бал Бал айылындагы бала бакчага ашкана үчүн кошумча имарат куруу	Кошумча бөлмөлөрдү куруу үчүн	2025- жыл	10,0 млн сом

Эрке Сары айылына жаны башталгыч мектебин куруу	Жаңы заманбап башталгыч мектеп куруу үчүн	2025-2027-жыл	15,0 млн сом
Байсейит уулу Эшманбет орто мектебин капиталдык ремонттон өткөрүү	Мектептин и чи,тышын толук капиталдык ондоодон өткөрүү үчүн	2025-2028-ж.ж	15,0 млн. сом
А.Солтонов атындагы жалпы орто билим берүү мектептин имаратын капиталдык ремонттон өткөрүү	Мектеп окуучуларына жакшы шарттар түзүлөт	2025-2028-ж.ж	15,0 млн. сом
А.Огонбаев, Кум-Арык айылдарына жаңы скважиналарды, суу түтүктөрүн куруу, кеңейтүү (расширение), эски суу системаларын реабилитациялоо жана жаны конуштарга таза суу киргизүү	Борбордук суу түтүктөрү курулат жана реабилитациядан өткөрүлөт. Ичүүчү таза суу менен **100% га** камсыздалат	2025-2027-ж.ж	40,0 млн. сом
Козучак айылындагы суу резервуарын капиталдык ремонттон өткөрүү	. Суу резервуарын капиталдык ремонттон өтөт Ичүүчү таза суу менен **100% га** камсыздалат	2025-2026-ж.ж	5,0 млн. сом
Кызылтуу жана Көк Кашат айылынын маршурут каттоочу Кудаке уулу Темиркул жана А.Огонбаев көчөлөрүнө 3,8 км жолду асфальттоо	Ички жолдордун абалы жакшырып, инфраструктураны жана экономиканы өнүктүрүүгө шарт түзөт	2025-2026-ж.ж	26,0 млн сом
Арашан айылынын башкы көчөсүнө асфальт төшөө 4,5 км аралык жолду	Ички жолдордун абалы жакшырып, инфраструктураны жана экономиканы өнүктүрүүгө шарт түзөт	2025-2026	32,0 млн.сом
Эрке Сары айылына "Кайырма" каналына көпүрө салуу жана 2,5 км жолго асфальт төшөө	Ички жолдордун абалы жакшырып, инфраструктураны жана экономиканы өнүктүрүүгө шарт түзөт	2025-2027	30,0 млн. сом
Арашан айылына жабык типтеги спорт комплексин куруу.	Айылдын тургундары жана жаш муундун жаш спортчулары жаңы заманбап спорт комплексинде машыгып, эл аралык мелдештерге катыша алышат.	2024-2028	10,0 млн.сом
Кызыл Туу айылындагы Элтаев Серек атындагы маданият үйүн толук капиталдак ондоодон өткөрүү	2025 – 2026-ж.ж Айыл тургундарына маданий иш-чараларды өткөрүүгө ыңгайлуу шарттар түзүлүп, айыл тургундарына ар кандай кружокторду өтүүгө мүмкүнчүлүк түзүлөт	2025 -ж	10,0 млн сом
Кызыл-Туу айылына жаны ҮДТна жаны имарат куруу	медицина тармагы жакшырат жана калкка сапаттуу кызмат көрсөтүшөт	2025-2026-жылдары	16,0 млн сом
Көк кашат айылындагы ФАПты капиталдык ондоодон өткөрүү	медицина тармагы жакшырат жана калкка сапаттуу кызмат көрсөтүшөт	2025-2026-ж.ж	3,0 млн сом
Беш-Таш муниципалдык ишканасына КТК ташып кетүү боюнча атайын техника менен камсыз кылууга жардам берүү	Айыл аймагындагы айылдарда таштандынын ташып кетүү уюштурулат жана айлана таза болот	2025-2026-ж.ж	4,5 млн. сом

А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, түнкү чырактарды жана видеокөзөмөлдөрдү орнотуу	Айыл аймагындагы айылдарда таштандынын ташып кетүү уюштурулат жана айлана таза болот	2025-2026-ж.ж	5,5 млн сом
Кызыл Туу айылындагы жаны конуштагы 7 көчөгө электр чубалгылары, электр мамылары жана трансформатор менен камсыз кылуу	Сапаттуу электр энергия менен камсыз болушат	2024-2025ж	7,5 млн сом
Козучак айылына электр мамларын орнотуу	Сапаттуу электр энергия менен камсыз болушат	2024-2025ж	5,0 млн сом
А.Огонбаев айылындагы Жаштык көчөсүнө электр мамы, электр чубалгы жана тарнсформатор менен камсыз кылуу	Сапаттуу электр энергия менен камсыз болушат	2024-2025ж	3,0 млн сом
Беш-Таш айыл аймагына караштуу айылдардын ортосундагы жолдорду жарыктандырууну жакшыртуу	айыл аймагын жарыктандыруу менен калкка жагымдуу шарт жана жол коопсуздугу түзүлөт	2024-2025ж	2,0 млн сом
БААРЫ			

4-БӨЛҮМ. ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ

4.1. (таблица) Экономикалык өнүгүү (миң сом)

Категория	*факт*			*күтүү*	*болжолдоо*		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Экономиканын негизги тармактары боюнча өндүрүштүк фонддор:							
Жер							
Имараттар							
Обьекттер							
Тармактык инженерия							
машиналар жана жабдуулар							
Унаалар							
Башкалар							
Экономиканын негизги тармактары боюнча товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү өндүрүү:							
Айыл чарба							
Өсүмдүк өстүрүү							
Мал чарбасы							
өнөр жай							
Иштетүү							
Тоо-кен	-	-	-	-		-	-

Электр энергиясы	-	-	-	-		-	-
Курулуш							
Соода							
Транспорт жана байланыш	-	-	-	-		-	-
Башка кызматтар	-	-	-	-		-	-
Кайра иштетүү							
Инвестициялар							
Айыл чарба	-	-					
өнөр жай	-	-	-	-		-	-
Иштетүү	-	-	-	-		-	-
Тоо-кен	-	-	-	-		-	-
Электр энергиясы	-	-	-	-		-	-
Курулуш	-	-	-	-		-	-
Соода	-	-					
Транспорт жана байланыш							
Башка кызматтар	-	-	-	-		-	-
Кайра иштетүү	-	-	-	-		-	-
Калктын кирешеси: Орточо номиналдык эмгек акы	14500,0	24038,5	-	-		-	- -
Эмгек мигранттарынын которуулары Пенсиянын орточо өлчөмү							
Орточо пайда							
Чакан жана орто бизнестен түшкөн орточо киреше							
ГФСУнун жерлерин өздөштүрүү (%)							
Жайыт жерлерин өздөштүрүү (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

4.2. Учурдагы кырдаалды талдоо жана экономикалык адистештирүү

соода (30%) жана **айыл чарбасы (60%)** үстөмдүк кылат, башка секторлор АА аймагындагы өндүрүш көлөмүнө бир аз салым кошот. (6-диаграмманы караңыз).

Беш-Таш ААнын экономика тармактарынын түзүмү

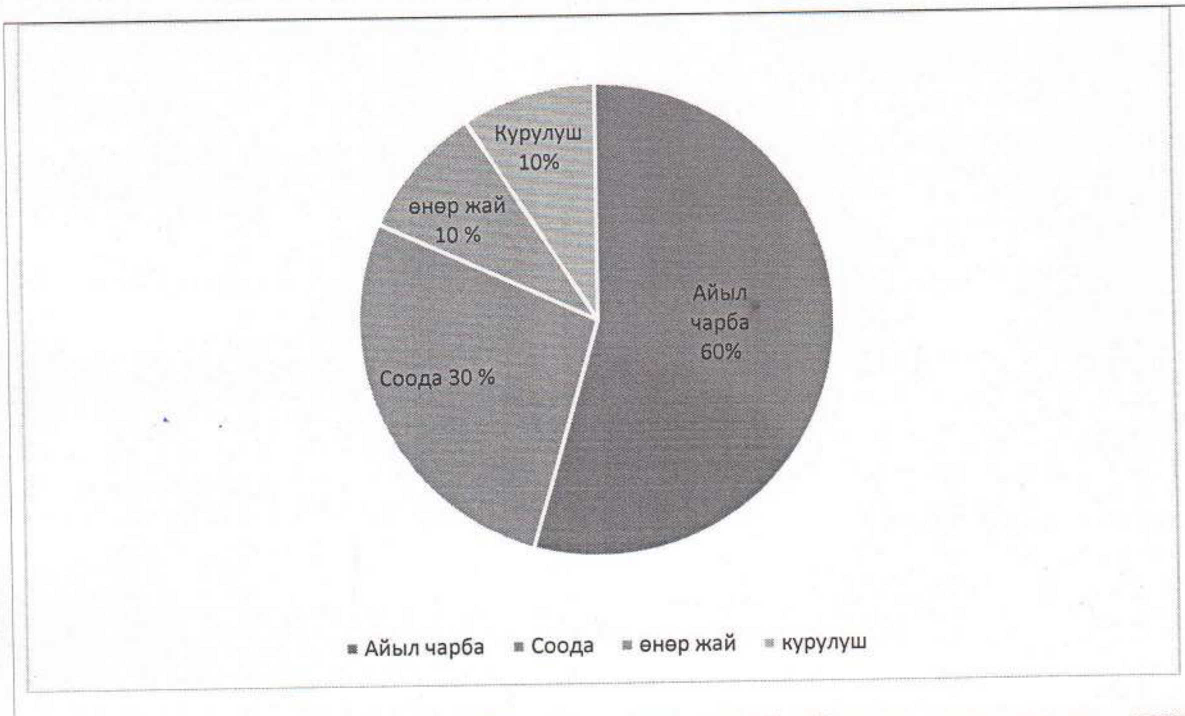

АА экономикасында айыл чарбасынын чоң үлүшү **(60%)** аймактын экономикалык адистештирилгендиги менен түшүндүрүлөт, мында мал чарбасы алда канча алдыда турат – жалпы айыл чарба продукциясынын **83% . Айыл чарба продукциясынын өсүү темпи да бир топ жогору, ал** 2023-жылдагы **6% дан 2027-жылы 8%ке** чейин өсөт. Ошол эле учурда ААнын агрардык сектору дагы бир катар көйгөйлөр менен мүнөздөлөт:
Аймактын оор географиялык жайгашуусу - катаал климат, жаздын кеч келиши жана узак кыш, кургакчылык;
Дыйкандардын жер иштетүү боюнча тажрыйбасы жетишсиз;
Айыл чарба техникасынын жетишсиздиги;
Сугат суунун тартыштыгы;
Өндүрүүчүлөр үчүн жеңилдетилген кредиттердин аз болушу;
Күйүүчү майдын баасынын туруксуздугу;
Асыл тукум малды көбөйтүү иштери колдоого алынбай келүүсү;
Айыл чарба продукциясын сатуу боюнча туруктуу соода түйүндөрүнүн жоктугу;
Айыл чарба продукциясын экспорттоого шарттын жоктугу;
Кайра иштетүүчү ишканалардын жетишсиздиги.

Мал чарба тармагында адистештирилген чарбалардан тышкары, сүт жана сүт азыктары үчүн үй малын пайдалануу кеңири колдонулат, бул үй чарбаларына кошумча пайда алып келет. Мындан тышкары, көрүнүктүү айыл чарба продукциясын өндүрүүдө анча активдүү эмес.
Сүттү кайра иштетүүчү ишкана иштеп, сырдын бир нече түрүн чыгарып, ички рынокко сатыкка чыгарууда. Мамлекеттин жана бейөкмөт уюмдардын жардамы менен фермерлерди, аялдарды, жаштарды жана калктын аялуу катмарынын өкүлдөрүн окутуу боюнча иш-чаралар үзгүлтүксүз өткөрүлүп турат. Мал чарбачылыгын колдоо үчүн мындан ары фермерлерди окутуу программаларын колдоо, айыл чарбасында айыл чарба кооперативдерин түзүүгө дем берүү, жаш фермерлерге жардам көрсөтүү, калктын аялуу катмарынын өкүлдөрүн мал чарбачылык көндүмдөрүн үйрөтүү пландаштырылууда. Малды ветеринардык көзөмөлгө алуу жана эмдөө иштерин жакшыртуу боюнча чаралар каралат, ошондой эле саан уйларды багуу жана багуу технологиясы боюнча окуу-тарбия иштери жүргүзүлүп, долбоорлор аркылуу сүт багыындагы уйларды сатып алуу иштери жүргүзүлөт. Мындай иш-чараларга жаштардын, аялдардын жана калктын аялуу катмарынын өкүлдөрүнүн катышуусуна өзгөчө көңүл бурулат .
ААнын аймагында климаттык оор шарттарга карабастан, **айыл чарба өсүмдүктөрүн мындан ары өнүктүрүү үчүн жакшы өбөлгөлөр бар.** Аймактын мал чарбасы адистештирилгендигин эске алып, бул жерде негизги басым тоют даярдоого бурулат. Буга көп жылдык чөптөрдүн жетиштүү жыштыгы бар аймактагы талаалар көмөктөшөт. Маданий чөптөрдүн ичинен эспарцет, беде жана бир жылдык чөптөр басымдуулук кылат, ошондой эле жүгөрү айдоону жайылтуу менен чыктуу тоют (силос) дагы пайдаланылат. ААнын климаттык шарттарында картошка, сабиз, кызылча, сарымсак ж.б. өстүрүү келечектүү болуп саналат. Мындан сырткары карагат, ежемалина, малина, чычырканак өстүрүү иштери улантылат. Ошондой эле бул жерде тоют даярдоо боюнча үзгүлтүксүз окуу иш-чаралары өткөрүлүп, фермер аялдарга жана калктын аялуу катмарына үрөн менен камсыздоодо колдоо көрсөтүлөт. Өсүмдүк чарбачылыгын өнүктүрүү боюнча чаралардын жана иш-чаралардын кеңири спектри каралат:
жакынкы жайыттарды эс алдырып, алыскы жайыттарды пайдаланып түшүмдүүлүгүн жогорулатуу, чөптүн үрөнүн себүү;
ирригациялык системаны өркүндөтүү, анын ичинде Беш-Таш А,А тиешелүү айыл чарба жерлерин сугаруу үчүн ирригациялык каналдардын картасын түзүү жана анын көйгөйлүү жерлерин аныктоо; Калба өзөнүнө БДР куруу;
Калктын бардык катмарына, анын ичинде аялдарга, жаштарга жана калктын аярлуу катмарына айыл чарба өсүмдүктөрүн

өстүрүүнүн натыйжалуу ыкмалары боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү, органикалык жер семирткичтерди колдонууга, которуштуруп айдоого, сапаттуу үрөндөрдү пайдаланууга басым жасалат;
бош же суу баскан жерлерде тоют өсүмдүктөрүн өстүрүү;
деградациясын болтурбоо боюнча алдын алуу чаралары;
жарандарды сапаттуу үрөн менен камсыз кылуу үчүн үрөн чарбасын түзүү;
айыл чарба жарманкелерин өткөрүүгө көмөктөшүү;
Экономиканын башка тармактары активдердин кыйла чектелген комплекси менен берилген. Бүгүнкү күндө ААда 25 дүкөн, 2 наабайкана, кымыз жана сүт сатуучу соодагерлер (2,5-3 ай гана иштейт), 7 тигүү цехи, 2 май куюучу жай, 1 сүт азыктарын кайра иштетүүчү цех, балык өстүрүү боюнча 3 ишкер, 3-тойканана, 2–пескоблок өндүрүш ишкана,1-даарыкана, 1 -кафе-ашкана,тез татымдар жана токорно фрезерный цех, 2 СТО бар. Учурда жеңил өнөр жай бир кыйла тез өнүгүп жатат: тигүү цехтери ачылып, аялдар жумуш менен камсыз болуп жатат. Экономиканын башка тармактарын өнүктүрүү үчүн төмөнкү чаралардын комплекси каралган:
калктын кеңири катмарына, анын ичинде аялдарга, жаштарга жана аялуу топтордун өкүлдөрүнө ишкердиктин негиздерин үйрөнүүгө көмөктөшүү, анын ичинде туризм тармагында; ишкер аялдарды окутуу жана финансылык сабаттуулук боюнча айыл тургундарынын маалымдуулугун жогорулатуу боюнча жеке иш-чаралар;
айыл чарба продукциясын кайра иштетүүнү өнүктүрүүгө жана кол өнөрчүлүктү өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү;
кол өнөрчүлүк борборун уюштурууга жана кол өнөрчүлүк көргөзмөлөрүнө катышууга колдоо көрсөтүү;
Беш-Таш А,А караштуу Беш-Таш улуттук жаратылыш паркына туристтик маршруттардын карталарына киргизилет, Талас районунун жаратылышы тууралуу жарнамалык материалдар, анын ичинде туристтердин санын көбөйтүүгө жардам бере турган социалдык тармактарда; туристтер үчүн ыңгайлуу эс алуу жайларын уюштуруу боюнча тажрыйба алмашуу боюнча иш-чаралар уюштурулат; сувенирлерди чыгаруу жана сатуу жолго коюу.
<u>Корутундулар жана сунуштар</u> :
ААнын экономикалык адистешүүсү мал чарбачылыгы бойдон калууда, анын үлүшүнө жалпы **айыл чарба продукциясынын 88% туура келет** . Буга климаттык шарттар жана ААнын географиялык жайгашуусу шарт түзөт. **Мал чарбачылыгын** мындан ары өнүктүрүү үчүн тоют менен камсыз кылууну көбөйтүү, фермерлерди окутуу жана ветеринардык көзөмөлдү жакшыртуу боюнча бир катар чаралар СЭӨПтө каралат. **Өсүмдүк чарбачылыгынын** артта калган тармагын экономикалык өсүштүн резерви катары каралып - бул жерде тоют өсүмдүктөрүн өстүрүү аркылуу өсүмдүк өстүрүүчүлүктү жана мал чарбачылыгын өнүктүрүүнү шайкеш келтирүүгө болот, мындан тышкары ирригацияны, үрөнчүлүктү өнүктүрүү боюнча чаралар каралган жана дыйкандарды окутууга көңүл бурулат.
Өнөр жай өндүрүшүнүн көлөмдөрү чоң эмес, бул ААнын андан ары өнүгүүсүнө негиз болуп саналат. Айыл чарба продукциясын кайра иштетүүнү жана жеңил өнөр жайын (кийим тигүү өндүрүшүн) өнүктүрүүнү колдоо зарыл.
АА үчүн келечектүү тармактардын бири **туризм болуп саналат** . Туристтик зоналарды уюштуруу жана башка жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен тажрыйба алмашуу боюнча чаралар көрүлөт.

4.3. Экономикалык өнүгүү муктаждыктарын талдоо (анын ичинде тике (жеке) инвестициялар

Приоритет	Мүмкүн болгон иш-чаралардын жана долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана убакыт	Болжолдуу наркы (миң сом)
Яма “Беккари” чуңкуру	Узуну 4 туурасы 4 Чуңкуру 12 метрлик терендик	Калкка кызмат көрсөтүү	Жергиликтүү бюджеттен (250,0 миң) сом
Вет клиника салуу Беш-Таш айыл аймагынын тиешелүү айылдарына	Мал даарылатуу,кой кыркуу,ветеринардык жардамдарды көрсөтүү.	Калкка кызмат көрсөтүү	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан (2254,0 мин сом
Малды купкага салуу	Малдарды даарылоо	Калкка кызмат көрсөтүү	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан (70,0 миң) сом
Жасалма уруктандыруу	Уйларды жасалма уруктандыруу	Калкка кызмат көрсөтүү	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан (120,0 миң) сом
Раскол малдарга вакцинациялоо	Малдарга вакцина сайуу,бирка чип басуу,эмдөө жүргүзүү	Калкка кызмат көрсөтүү	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан (40,0 миң) сом
Крематорий (малдардын өлүктөрүн өртөө) сатып алуу	Айылдан алыс жерге өрттөө	Калкка кызмат көрсөтүү	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан (250,0 мин) сом

4.4. Экономиканы өнүктүрүүгө байланышкан бюджеттик инвестициялардын зарылдыгын талдоо

Инвестициялык артыкчылыктар	**Мүмкүн болгон долбоорлорду карап чыгуу**	**Күтүлгөн натыйжа жана убакыт**	**Болжолдуу** наркы (миң сом)
Чакан кайра иштетүү ишканаларын түзүү	Жеке ишкерлерге жер маселеси боюнча жардам берүү	Жаңы жумушчу орун түзүлөт	жеке ишкерлер
БАРДЫК бюджеттик инвестициялар			

5-Бөлүм инклюзивдик өнүгүү								
5.1. (таблица) Инклюзивдик өнүгүү (адамдар)								
Категория	*факт*		*факт*	*болжолдоо*				
	2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**		
Ишке жарактуу мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар (адамдар)	1691	1689	1687					
Эмгекке жарамсыз болгон мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар (адамдар)	492	485	479					
Өтө кедей адамдар (адамдар)	*396*	*371*	*344*					
Турмуштук оор кырдаалга туш болгон балдар (адамдар)	*11*	*7*	*5*					
Турмуштук оор кырдаалга кабылган үй-бүлөлөр (адамдар)	13	8	5					
Алыскы калктуу пункттардын калкы (адамдар)	-	-	-	-	-	-	-	-
Эмгек мигранттарынын жашы жете элек балдары (адамдар)	192	170	148					
Этникалык азчылык (адамдар)	*5*	*7*	*9*					
Аялдар	8829	*8913*	*9174*					
Аялдар (жалпы калктын %)	47.9	*48.3*	*49.7*					
Карылар (жалгыз) (адамдар)	78	71	67					
Калктын бардык категорияларынын аялуу топторунун (аялдарды кошпогондо) калктын жалпы санындагы жалпы үлүшү (%)	15.1	14.8	14.5					
Гендердик зомбулук учурлары	-	-	-					
Кризистик борборлордун саны	-	-	-					

5.2. Учурдагы кырдаалды талдоо

ААнын аймагында калктын аялуу топторуна кирген жарандардын жалпы саны 1687. **2024-жылдын** акырына карата бул жалпы калктын **14,5 % түзөт.** Бул өтө чоң көрсөткүч эмес жана жакынкы жылдарда олуттуу өспөйт. Калктын аялуу топторунун структурасында ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар басымдуулук кылат, 58% (7-диаграмманы караңыз).

Беш-Таш АА калкынын аялуу топтору

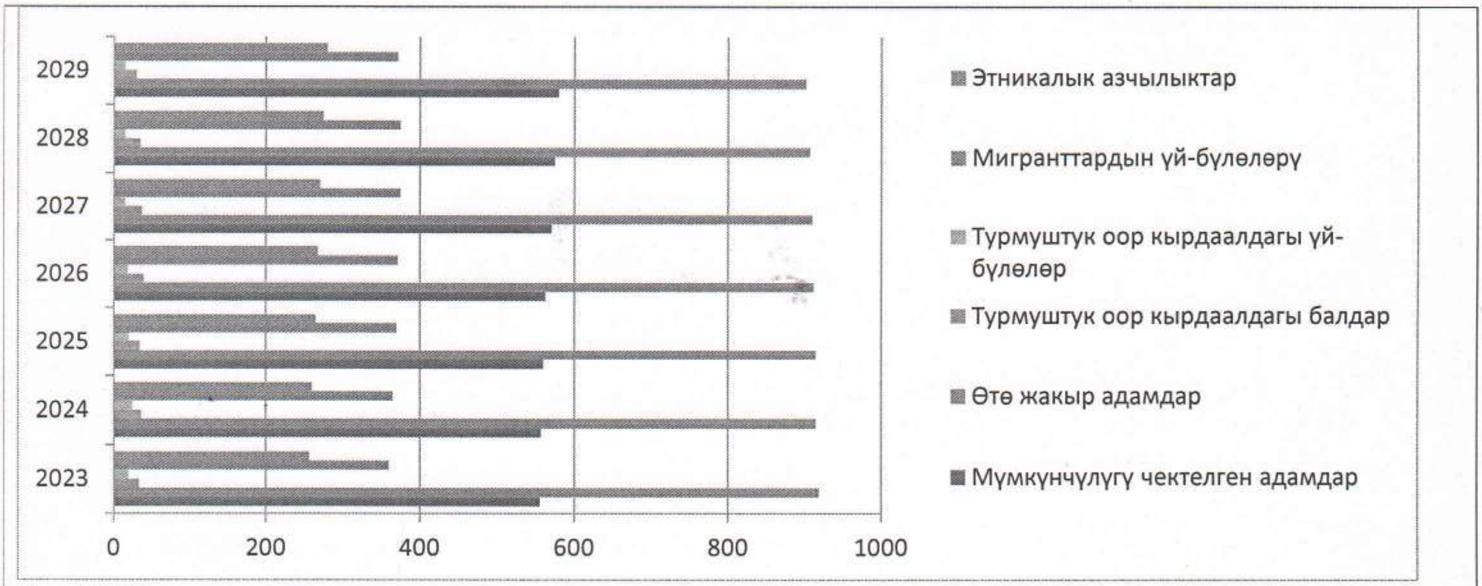

Бул СЭӨП калктын аялуу катмарын колдоого гана эмес, ошондой эле социалдык жактан муктаж болгон калктын аялуу топторунун жашоо сапатын жакшыртуу максатында аларды аярлуу жарандардын категориясынан экономикалык активдүү субъекттердин категориясына которууга багытталган бир катар чараларды карайт. :

жетим-жесирлерге жана жаш үй-бүлөлөргө өз бизнесин ачууда реалдуу жардам көрсөтүү үчүн каржылоону тартуу;

жакырчылыкты азайтуу жана ички жана тышкы миграциянын деңгээлин төмөндөтүү үчүн чакан ишканаларды ачуу аркылуу жаңы жумуш орундарын түзүүгө дем берүү;

өз бизнесин ачууну каалаган жаштарды колдоо;

калктын финансылык сабаттуулугун жогорулатуу боюнча окуу иш-чараларын өткөрүү;

кыш мезгилинде аз камсыз болгон калкка даректүү жардам - 500 кг көмүр таратуу;

аз камсыз үй-бүлөлөргө, ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарга материалдык жардам көрсөтүү.

Айыл аймакта калктын аярлуу катмарынын өкүлдөрүн жумуш менен камсыз кылууга даяр чакан ишканалар бар. Өкмөттүк эмес уюмдар айрым маселелерди чечүүдө, мисалы, райондук, областтык жана республикалык деңгээлде иш алып барган кайрымдуулук уюмдары менен байланыштарды түзүүдө, үй-бүлөлүк зомбулуктан жапа чеккендерге жардам көрсөтүүдө.Мүмкүнчүлүгү чектелген адамдардын үй-бүлөлүк абалына жана ден соолугуна жана ички, тышкы миграциядагы жарандардын балдарына туруктуу мониторинг жүргүзүлөт. Өнүгүүсүндө кемчиликтери бар балдар үчүн жеринде сабактар өткөрүлөт.

Жыл сайын жакырчылык менен күрөшүү боюнча атайын план түзүлүп, ишке ашырылууда. Жакырчылык жылына 4% азаят. Тобокел тобундагы балдарды коомго интеграциялоо боюнча чаралар иштелип чыккан жана ишке ашырылууда. 45 аз камсыз болгон үй-бүлөгө жана оор дартка чалдыккан адамдарга материалдык жардам көрсөтүлдү. Атайын майрамдык иш-чараларга 16 Ооган согушунун, 21 Баткен согушунун, 18 Тажик-Афган согушунун, жана 120 кары-картаңдар катышууда. Маданий иш-чараларга калктын аярлуу катмары да катышат.

Мигранттардын балдары менен иштөө боюнча комплекстүү иш-чаралар иштелип чыккан, ар бир үй-бүлөнүн балдары тыкыр көзөмөлгө алынган. Каттоодо турган мигранттардын балдарына тынымсыз мониторинг жүргүзүлүп, жыйынтыгы боюнча тиешелүү мамлекеттик органга отчет берилет. Мигранттардын балдары, камкорчулары жана тиешелүү мамлекеттик органдардын өкүлдөрү менен жолугушуулар өткөрүлөт. Социалдык маселелер боюнча адистер, мектеп директорлору жана үй-бүлөлүк дарыгерлер тобунун жетекчиси менен биргеликте балдардын укуктары боюнча маалымат стенддери иштелип чыгып, жайгаштырылат.

<u>Корутундулар жана сунуштар</u> :

Аярлуу топтор калктын жалпы санында өтө чоң үлүшүн түзбөйт, бирок ошого карабастан, Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция министрлиги тарабынан даректүү материалдык жардамдан тышкары, калктын аялуу катмарынын өкүлдөрүн иш менен камсыз кылуу боюнча бир катар чараларды көрөт. Аларды кол өнөрчүлүккө жана айыл чарба өндүрүшүнө тартуу. Бул маселелерде акционердик коом бизнестин жана коммерциялык эмес уюмдардын жардамына таянат. Айрым долбоорлор буга чейин макулдашылган жана СЭӨП негизинде ишке ашырылат.

5.3. Инклюзивдик өнүгүү муктаждыктарын талдоо

Приоритет	**Мүмкүн болгон чараларды жана долбоорлорду карап чыгуу**	**Күтүлгөн натыйжа жана убакыт**	**Болжолдуу наркы** (миң сом)
Билим берүүнү жана жумуш менен камсыз кылууну жакшыртууга колдоо	Азык-түлүк программасы аркылуу калктын аялуу катмарын окутууну уюштуруу, мисалы: Сыр жасоо, кийиз буюмдарын жасоо.	2024-2027	500,0

көрсөтүү			
Жакырларды колдоо	Кышкысын көмүр сатып алуу үчүн АК каражат бөлөт	Ар жылы	6000,0
Кошумча киреше алуу үчүн үй кожойкелерин ишке орноштуруу	АА калктын аялуу катмарындагы аялдарды иш менен камсыз кылуу мүмкүнчүлүктөрүн табуу үчүн ишкерлер жана өкмөттүк эмес уюмдар менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзөт.	2024-2027	-
Жакырчылыкты азайтуу үчүн калктын аялуу топторунун арасында өсүмдүк өстүрүү боюнча ар кандай тажрыйбаларды жайылтуу	Жаңы ыкмалар менен ар кандай дары чөптөрдү, суу крести жана чычырканактарды өстүрүү боюнча тажрыйба алмашуу аркылуу киреше булактарын кеңейтүү	2024-2027	500,0
Бардык каражаттар жергиликтүү бюджеттен			7000,0

6-БӨЛҮМ . МЕЙКИНДИК

6.1. (таблица) Мейкиндик

Категория	факт			күтүлгөн	болжолдоо			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
Участоктун жалпы аянты (га)								
Жер. Юрисдикция зоналары (га):								
Айыл чарбасы (бардыгы):								
Практикада колдонулат								
Колдонулбаган (калган)								
Өнөр жай (баары)								
Практикада колдонулат	-	-	-	-		-	-	-
Колдонулбаган (калган)	-	-	-	-		-	-	-
Инженердик (баары)	-	-	-	-		-	-	-
Практикада колдонулат	-	-	-	-		-	-	-
Колдонулбаган (калган)	-	-	-	-		-	-	-
Турак жай аймактары (бардыгы)								
Практикада колдонулат								
Колдонулбаган (калган)		-	-	-		-	-	-
Транспорт тармагы (бардыгы)	-	-	-	-		-	-	-
Практикада	-	-	-	-		-	-	-

колдонулат								
Колдонулбаган (калган)	-	-	-	-		-	-	-
Жаратылышты коргоо зоналары (бардыгы)	-	-	-	-		-	-	-
Практикада колдонулат	-	-	-	-		-	-	-
Колдонулбаган (калган)	-	-	-	-		-	-	-
Башка зоналар (бардыгы)	-	-	-	-		-	-	-
Практикада колдонулат	-	-	-	-		-	-	-
Колдонулбаган (калган)	-	-	-	-		-	-	-
Пайдаланылбаган жер	-	-	-	-		-	-	-
АА айыл чарба жерлеринин жалпы аянтындагы иш жүзүндө пайдаланылган айыл чарба жерлеринин үлүшү (%)								
Турак жай курууга арналган, инженердик инфраструктура менен камсыздалган жер участокторунун аянтынын үлүшү (%)								
менен камсыздалган участоктор (%)								
Тармактар боюнча зоналарды колдонууга суроо-талаптын болжолу (га):								
айыл чарба							-	-
Өнөр жай _ _								
Механикалык инженерия				-	-	-	-	-
Транспорт тармагы								

6.2. Учурдагы кырдаалды талдоо

Жалпысынан алганда, ААнын аймагында сугат жерлер жетиштүү – 10355,92 га түзөт же 78%.
Акыркы жылдарда көп жылдык чөптөр өскөн жерлердин аянты көбөйдү, бул айыл чарба өсүмдүктөрүн өнүктүрүүгө жакшы таасирин тийгизет: биринчиден, топурактын түшүмдүү катмары, чөлгө айланышы жукарып, шамал жана суу менен учуп кеткен жана эрозияга дуушар болуп, калыбына келе баштады. Экинчиден, аймактын тоютка болгон муктаждыгы толугу менен канааттандырылып, аларды сатууда көйгөйлөр болгон жок.
Жер участокторун өнөр жай жерлерине которуу жолу менен жаңы өнөр жай зоналарын түзүү пландаштырылууда
Мындан тышкары, турак жай куруу үчүн жерлерди трансформациялоого 305,5 га жер участогу сунушталган. Ошондой эле жаңы социалдык объектилерди куруу үчүн бош жаткан жерлерди пайдалануу пландалууда.

6.3. Мейкиндик планынын элементтери

Мейкиндик планын өзгөртүү	Күтүлгөн жыйынтыктар:

боюнча чаралар же ниеттер:	
305,5 га жерди турак жай куруу үчүн өздөштүрүү жерлерине которууга жетишүү	55% га чечилет
Жаңы социалдык объектилерди куруу үчүн жер бөлүп берүү	Калктын муктаждыктары үчүн бекер жерди пайдалануу
"Бетон жана асфальт завод" өнөр жай зонасына участкасынан жер бөлүү	Айыл аймагын социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүүгө чоң салым кошот.
Жеке ишкерлерге жер маселеси боюнча жардам берүү	Жергиликтүү бийлик жеке ишкерлер менен тыгыз кызматташууга шарт түзөт

7-БӨЛҮМ. ЭКОЛОГИЯ

7.1. (таблица) Экология

Категория	факт			күтүлгөн	болжолдоо			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Энергияны үнөмдөө. Мейкиндик жылытуу үлүшү (%):								
Борбордук жылытуу	-	-	-	-		-	-	-
электр энергиясы	70	75	80	85		90	95	100
газ	-	-	-	-		-	-	-
меш жылытуу	80	80	80	80		80	80	80
башка орнотуулар	-	-	-	-		-	-	-
башка кайра жаралуучу булактар же энергияны үнөмдөөчү орнотуулар	-	-	-	-		-	-	-
Суу жүктөө деңгээли: таза суу ресурстарынын n пайызы таза суу керектөө (%)	-	-	-	-		-	-	-
Таза ичүүчү сууга жетүү (%)	70%	70%	80%	85%		90%	95%	100%
Ченемдик тазаланган саркынды суулар (%)	-	-	-	-		-	-	-
Санитарияга жеткиликтүүлүк (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Көп бурчтуктардын бир чыкылдатуу баасы (бирдик)	1	1	1	1		1	1	1
Техникалык материалдарды кайра иштетүү боюнча ишканалар же ушундай ишканалар менен макулдашуу (жерлерде)	-	-	-	-	-	-	-	-
Көлмөлөрдүн булганышы (%)	-	-	-	-		-	-	-

боюнча чаралар же ниеттер:	
305,5 га жерди турак жай куруу үчүн өздөштүрүү жерлерине которууга жетишүү	55% га чечилет
Жаңы социалдык объектилерди куруу үчүн жер бөлүп берүү	Калктын муктаждыктары үчүн бекер жерди пайдалануу
“Бетон жана асфальт завод” өнөр жай зонасына участкасынан жер бөлүү	Айыл аймагын социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүүгө чоң салым кошот.
Жеке ишкерлерге жер маселеси боюнча жардам берүү	Жергиликтүү бийлик жеке ишкерлер менен тыгыз кызматташууга шарт түзөт

7-БӨЛҮМ. ЭКОЛОГИЯ

7.1. (таблица) Экология

Категория	факт			күтүлгөн	болжолдоо			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Энергияны үнөмдөө. Мейкиндик жылытуу үлүшү (%):								
Борбордук жылытуу	-	-	-	-		-	-	-
электр энергиясы	70	75	80	85		90	95	100
газ	-	-	-	-		-	-	-
меш жылытуу	80	80	80	80		80	80	80
башка орнотуулар	-	-	-	-		-	-	-
башка кайра жаралуучу булактар же энергияны үнөмдөөчү орнотуулар	-	-	-	-		-	-	-
Суу жүктөө деңгээли: таза суу ресурстарынын n пайызы таза суу керектөө (%)	-	-	-	-		-	-	-
Таза ичүүчү сууга жетүү (%)	70%	70%	80%	85%		90%	95%	100%
Ченемдик тазаланган саркынды суулар (%)	-	-	-	-		-	-	-
Санитарияга жеткиликтүүлүк (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Көп бурчтуктардын бир чыкылдатуу баасы (бирдик)	1	1	1	1		1	1	1
Техникалык материалдарды кайра иштетүү боюнча ишканалар же ушундай ишканалар менен макулдашуу (жерлерде)	-	-	-	-	-	-	-	-
Көлмөлөрдүн булганышы (%)	-	-	-	-		-	-	-

Корголуучу аймактар (га)	-	-	-	-		-	-	-
Тоо-кен ишканалары (заттар)	-	-	-	-		-	-	-
Экологиялык коркунучу жогору тоо-кен жерлери (даана)	-	-	-	-		-	-	-

7.2. Учурдагы кырдаалды талдоо

Экологиялык маселелерде бир катар көйгөйлөр бар:
Таштандыларды чогултуу үчүн контейнерлердин жетишсиздиги;
Таштандыларды чогултуу үчүн кызматкерлердин жетишсиздиги;
Таштандыларды кайра иштетүүчү жабдуулардын жетишсиздиги;
Айыл тургундары тиричилик жана ичүүчү керектөөлөр үчүн суу менен жер астындагы скважиналардан берүү жолу менен камсыздалат жана ААнын аймагында канализация жок болгондуктан, өзгөчө Теңдик айылында тиричилик саркынды суулары жерге (септик) сиңип, ичүүчү суулардын булгануу коркунучун жаратат.
Бүгүнкү күндө Беш-таш А,А таштандыларды чыгаруу иштери Беш-Таш айыл өкмөтүнө караштуу «Беш-Таш» муниципалдык ишканасы тарабынан жүргүзүлүүдө. Таштанды маселеси Беш-таш айыл аймагында бир нукка келтрүү иштери жүрүп жатат. Полигон айыл аймактын А.огонбаев айылына тиешелүү “Жергетал карьер” участкасында жайгашкан.
Полигондун таштандылары шамал болгондо учуп кетпеши үчүн тегерегин тосуу, жарыктандыруу жана видеокөзөмөл орнотуу боюнча СЭОП киргизилди

Корутундулар жана сунуштар:
ААнын аймагында кооптуу же тоо-кен өндүрүшү жок, жаратылыш парктары жок, ошондуктан негизги экологиялык маселелер катуу тиричилик калдыктарын башкарууга байланыштуу. Полигондордун абалы жана таштандыларды ташып чыгаруу жана көмүү үчүн зарыл болгон кошумча полигондордун жоктугу жакынкы келечекте ААнын экологиялык абалына өтө терс таасирин тийгизиши мүмкүн. Кырдаалды жакшыртуу үчүн катуу таштанды калдыктары (КТК) полигонду рекультивациялоо, таштандыларды ташып чыгарууну уюштуруу боюнча иш-чаралар, ошондой эле долбоор толукталганда жогорудан келген маалыматты пайдалануу боюнча чоң долбоор каралган.

7.3. Экологиялык проблемалар

Артыкчылык	**Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү**	**Күтүлгөн жыйынтыктар жана убакыт**	**Болжолдуу наркы** (миң сом)
Катуу калдыктар полигонунун абалын жакшыртуу	А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, жарыктандыруу жана видеокөзөмөл орнотуу	2025-2027	1000,0
Таштандылардан айлана-чөйрөнүн булганышын алдын алуу	Таштанды челектерин орнотуу	2025-2027	500,0
	Таштандыларды кайра иштетүүчү жабдууларды сатып алуу	2024-2028	5000,0
	Таштанды чыгарган атайын техникаларды сатып алуу	2025-2027	30000,0
БААРЫ			15752,0

Тиркеме №6 Бюджеттик таблица№1 ЖЕРГИЛИКТҮҮ БЮДЖЕТ

8.1. Бюджеттик каражаттар

Экономикалык классификация	Категория	2022 жыл факт	2023 бекитилген	2023факт аткарылган	Айырма	2024 күтүү	2025 болжолдоо	2026 болжолдоо	2027 болжолдоо	2028 болжолдоо	2029 болжолдоо
1	2	3	4	5	6 (4-5)	7	8	9	10	11	12
	Калдык 01.01.2022жылга										
	ЖӨБ БОЮНЧА										

	КИРЕШЕ (БАРДЫГЫ)										
11	**САЛЫКТЫК КИРЕШЕЛЕР**										
11111100	Салык агенти төлөөчү киреше салыгы										
11121100	Бирдиктүү салыктын негизинде салык салуунун жөнөкөйлөтүлгөн тутуму										
11122100	Милдеттүү патенттин негизинде салык										
11122200	Патенттин негизинде салык										
11311100	Турак жайга же жайга мүлк салыгы										
11311200	Турак жай эмес имаратка жана жайга мүлк салыгы										
11311300	3-топтогу ишкердик иши үчүн пайдаланылган кыймылсыз мүлккө салык										
11312	Кыймылдуу мүлккө салык										
1132	***Жер салыгы***										
11321100	Жанаша, короо жай жана багбанчылык-огород жер участокторуна мүлк салыгы										
11321200	Айыл чарба жерлерине тиешелүү жерлерге мүлк салыгы										
11321300	Калктуу конуштардын жерлерине жана айыл чарба багытында болбогон жерлерге мүлк салыгы										
11412	**Сатуудан салык**										
11412100	Сатуудан салык										
11442	**Роялти**										
133	**Трансферты**										
13311200	Теңдөөчү трансферттери										
13311300	Дем берүүчү трансферттер										
	Максаттуу трансферттер										
1332	**Өз ара эсептешүү жолу менен которулган каражаттар**										
13321100	Республикалык бюджеттен өз ара эсептешүү жолу менен которулган каражаттар										

14	**Салыктык эмес кирешелер**										
1415	**Ижара төлөмү**										
14151100	Кен казып алуу акысы										
14151200	Жер казынасын пайдалануу укугуна лицензияны сактоо үчүн жыйым										
14152	**Жаратылыш ресурстарын пайдалануу үчүн жыйымдар жана акылар**										
14152100	Калктуу конуштарда жер ижарасы үчүн акы										
14152200	Жайыт жерлерди пайдалануу үчүн жыйым										
14152300	Айыл жайыттары үчүн ижара акысы										
14152400	Интенсивдүү пайдалануу зоналарындагы жайыттарды ижарага алуу										
14152500	Алыскы жайыттарды ижарага алуу үчүн төлөм										
14152600	Айыл чарбасына жарактуу жерлердин мамлекеттик фондунун жерлерин иштетүү үчүн ижара акысы										
14152700	Токой ресурстарын пайдалануу үчүн төлөм										
14152800	Суу ресурстарын жана суу объекттерин пайдалануу үчүн төлөм										
14152900	Жаратылыш активдерин пайдалануу үчүн дагы башка төлөмдөр										
14153	**Мүлк ижара акысы**										
14153100	Жайларды, имараттарды жана сооруженияларды ижарага алуу										
14153200	Жайларды, имараттарды жана сооруженияларды ижарага алуу										
14153900	Башка мүлк ижара төлөмү										

14221	**Төлөмдөр жана жыйымдар**										
14211200	Мунмиципалдык менчикте турган жайлардын имараттардын жана курулмалардын ижара акысы										
14221200	Күбөлүктөрдү жана башка уруксаттарды берүү үчүн жыйым										
14221300	Лотерея ишин жүргүзүү укугу үчүн төлөм										
14221400	Транспорттук каражаттарды каттоо жана кайра каттоо үчүн төлөм										
14221500	Талдоо акысы										
14221600	Эсеп тейлөө акысы										
14224200	Таштанды чогултуу акысы										
14221800	Унаа токтотуучу жайдын акысы										
14221900	Башка төлөмдөр жана жыйымдар										
14222	**Мамлекеттик алым**										
14222100	Жарандардын паспортторун берүү үчүн мамлекеттик алым										
14222200	Юстиция органдары тарабынан алынуучу мамлекеттик алым										
14222300	Сот органдары тарабынан алынуучу мамлекеттик алым										
142244100	Башка мамлекеттик алымдар										
1423	**Акы төлөнүүчү кызматтарды көрсөтүүдөн түшкөн кирешелер атайын фонддорго түшүүчү салыктарсыз**										
143	**Айыптар, санкциялар жана конфискациялар**										
14311100	Административдык айыптар										
145	**Башка салыктык эмес кирешелер**										
14511400	Жергиликтүү инфраструктураны өнүктүрүү жана тейлөө үчүн чегерүү										

3	**Активдер жана милдеттенмелер**										
31	**Финансылык эмес активдер**										
3111	**Имараттар жана курулуштар**										
31111110	Батирлерди сатуу										
311121	Турак-жай эмес имараттарды сатуу										
311221	Өндүрүш шаймандарын жана механизмдерди сатуу										
31412	**Айыл чарбага караштуу эмес жерлер**										
314121	Айыл чарбага караштуу эмес жерлерди сатуу										
	ЖОБ БОЮНЧА ЧЫГАША (бардыгы)										
	БЮДЖЕТТИК КАРАЖАТТАРДЫН ЭСЕБИНЕН										
2111	Жумушчулардын жана кызматкерлердин негизги эмгек акысы										
2121	Социалдык фондго чегерүүлөр										
2211	Өлкө ичинде кызматтык сапарлар чыгымдары										
2212	Байланыш кызматтары										
2213	Ижара акысы										
2214	Транспорттук кызмат көрсөтүү										
2215	Башка товарларды жана кызматтарды сатып алуу										
2216	Саламаттык сактоо системасынын бир статьясы менен көрсөтүлгөн чыгашалар										
2217	Дары-дармектерди жана медициналык буюмдарды сатып алуу										
2218	Тамак-аш сатып алуу										
2221	Учурдагы мүлктү оңдоого кеткен чыгымдар										
2222	Учурдагы тиричилик муктаждыктары үчүн буюмдарды жана материалдарды сатып алуу										

2223	Атайын кызматтык кийимдерди сатып алуу, тигүү жана оңдоо										
2224	Көмүр сатып алуу										
2225	Коопсуздук кызматтарын сатып алуу										
2231	Сууга төлөм										
2232	Электрэнергиясына төлөм										
2233	Жылуулук энергиясына төлөм										
2234	Газка төлөм										
2235	Башка коммуналдык кызматтарга төлөм										
2431	Мамлекеттик башкаруу секторунун башка бирдиктеринин пайыздарын төлөө										
2511	Каржылык эмес мамлекеттик ишканаларга субсидиялар										
2512	Каржылык мамлекеттик ишканаларга субсидиялар										
2621	ЖӨБ органдарынын ассоциациясынын союздарына салым										
272	Калкка жеңилдетүүлөр жана жеңилдетүүнүн ордуна компенсациялар										
2821	Стипендиялар										
2823	Сот чечимдерин аткаруу										
2821	Резервдик фонд										
	АКТИВДЕР ЖАНА МИЛДЕТТЕНМЕЛЕР										
3111	Имараттар жана куруулар										
3112	Машиналар жана жабдуулар										
3113	Башка негизги фонддор										
3141	Жер сатып алуу үчүн										
	АТАЙЫН КАРАЖАТТАР ЭСЕБИНЕН										
	Жергиликтүү инфраструктураны өнүктүрүү жана тейлөө үчүн чегерүү										

8.2. Ресурстарга анализ жүргүзүү

Беш-Таш айыл аймагынын жергиликтүү бюджетин жогорулатууда келечектүү планга КРнын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 26-декабрындагы №713 Токтомго ылайык таза суу, таштанды, сугат суу жана жайыт планын жогорулатуу менен жетишүү. Тактап айтканда 2024-жылдагы аткарылган планга ________ миң сомго кошумча _______ миң сомго жогорулатып, 2025-жылы жалпысы ________ миң сомго жеткирүү.

Айыл аймагындагы муниципалдык айыл чарба багытына арналбаган жер участкаларын жана Айыл чарба багытындагы жер участкаларын инвентаризациядан кайрадан өткөрүп ижарага берүү менен жогорулатуу

Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондундагы суу барбаган жерлерди инвесторлорго ижарага берүү

Алыскы жана ортонку, ошондой эле ЖПБде турган жайыттарга чыккан малдардын санын тактоо менен жайыт акыны чогултуу жолу менен, 2025-жылдан баштап жайыт акылары толук чогултулуп, бюджетке кошумча кирешелер көтөрүлөт.

Тиркеме №7 Бюджеттик таблица №2 Ресурстар

ИП коду	иш-чаралар	мезгил	Жергиликтүү бюджет		Республикалык бюджет			Айыл өкмөттүн өнүктүрүү фонду	баары (Жергиликтүү бюджет+ Республикалык бюджет+ Өнүктүрүү фонду)	башка булактар (тартылган каражаттар, ыктыярдуу кайрымдуулук, МЖӨ, резервдик фонд, жергиликтүү жамааттар, гранттар, насыялар ж.б.)	баары	аткарылган %
			бюджеттик каражаттар	атайын каражаттар	демөөрчүлүк гранттар	капиталдык салымдар	мамлекеттик инвестициялар					
1	2		3	4	5	6	7	8	9 (2+3+4+5+6+7+8)		11 (9+10)	10
1	Башкаруу жана администрациялоо	баары	1100,0	0	0	0	0	0	1100,0		1100,0	0
		2025	600.0	0	0	0	0	0	600,0	0	600,0	0
		2026	600.0	0	0	0	0	0	600,0	0	600,0	0
		2027	630.0	0	0	0	0	0	630.0	0	630,0	0
1.1.	Айыл окмоттун кызматкерлерин окууларга жиберуу	2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	50.0	0	0	0	0	0	50.0	0	50.0	0
		2026	50.0	0	0	0	0	0	50.0	0	50.0	0
		2027	50.0	0	0	0	0	0	50.0	0	50.0	0
1.2.	Айыл окмоттун кызматкерлерин компьютерлер,	2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	350.0	0	0	0	0	0	250	0	350.0	0

	ноутбуктар жана принтерлер менен камсыз кылуу	2026	350.0	0	0	0	0	0	350		350.0	0
		2027	380.0	0	0	0	0		380	0	380.0	0
1.3.	Айыл окмоттун кызматкерлерин эмеректер менен камсыз кылуу учун	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	200.0	0	0	0	0		200	0	250	0
		2026	200.0	0	0	0	0	0	200		10320	0
		2027	200.0	0	0	0	0		200	0	390	0
2	Калк	баары		0	0	0	0		0	0	0	0
		2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0	0	0	0		0	0
		2026	7000	0	0	0	0	24700	31700	0	31700	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.	Миграция боюнча (мигранттардын укуктары жана чет мамлекеттердин мыйзамдары боюнча) айыл тургундарына маалымат берүү(баннерлерди илүү жб)	2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	5.0	0	0	0	0	0	5.0		5,0	0
		2026	5.0	0	0	0	0	0	5,0	0	5,0	0
		2027	5.0	0	0	0	0	0	5,0	0	50,	0
2.2.	Кесиптик лицейлер менен тармактары боюнча (ашпозчулук сварщик ж.б) билим алууга көмөктөшүү	2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	50,0	0	0	0	0	0	50,0	0	50,0	0
		2026	50,0	0	0	0	0		50,0	0	50,0	0
		2027	50,0	0	0	0	0	0	50,0	0	50,	0
2.3	Жаңы түзүлгөн жумуш орундарына калктын аярлуу катмарларынын кесиби бар жарандарын жумуш ордуна орноштурууга көмөк көрсөтүү	2024		0	0	0	0		0		0	0
		2025	50,0	0	0	0	0	0	50,0	0	50,0	0
		2026	50,0	0	0	0	0	0	50,0	0	50,0	0
		2027	50,0	0	0	0	0	0	50,0	0	50,0	0
2.4.	Үйдө отурган кыз-келиндерди чакан ишкерликке, кол өнөрчүлүккө жана тигүү цехтерине жумушка тартууга жардам берүү;	2024										
		2025	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
		2026	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
		2027	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
2,5	Бизнес ачууда жаштарга, жаңы баштаган ишкерлерге жардам көрсөтүү.	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
		2026	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
		2027	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
2.6	Айыл аймакта жайкы жана кышкы, ошондой эле тоо туризмин өнүктүрүү	2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
		2026	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
		2027	10,0	0	0	0	0	0	10,0	0	10,0	0
3	Кызмат көрсөтүүлөр жана	баары		0	0	0	0		0		0	0
		2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	инфраструктура	2025	1000	0	0	0	0	3500	4500	0	4500	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	6818,9	6818,9	0
3.1.	Кызыл Туу айылына таза суу долбоорун киргизүү	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025		0	0	0	11000,0		1100,0,	0	11000,0	0
		2026		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0		0		0	0
3.2.	Көк Кашат айылына 100 орунду заманбап бала бакча салуу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025		0	0	0	0	100000,0	10000,0	0	10000,0	0
		2026		0	0	0	0	20000,0	20000,0	0	20000,0	0
		2027	0	0	0	0	0		0	0	0	0
3.3.	Калба айылына 100 орунду бала бакча куруу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025		0		0	0	10000,0	10000,0	0	10000,0	0
		2026		0	0	0	0	10000,0	10000,0	0	10000,0	0
3.4.	Козучак айылына 140 орундуу бала бакча салуу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025		0	0	0	15000,0		15000,0	0	15000,0	0
		2026		0		0	20000,0	0	20000,0	0	20000,0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5.	Арашан айылына 100 орундуу бала акча салуу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025		0	0	0	15000,0	0	15000,0	0	15000,0	0
		2026	0	0	0	0	15000,0	0	15000,0	0	15000,0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.6.	Бал Бал айылындагы бала бакчага ашкана үчүн кошумча имарат куруу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0
		2026		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	10000,0	0	0	10000,0	0	10000,0	0
3.7.	Эрке Сары айылына жаны башталгыч мектебин куруу	2024	8000	0	0	0	0	16000	24000	0	24000	0
		2025		0		0	0	0	0	0	0	0
		2026		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	15000,0	0	0	15000,0	0	15000,0	0
3.8.	Байсейит уулу Эшманбет орто мектебин капиталдык ремонттон өткөрүү	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0		0	0	0	0	0
		2026	0	0	0	15000,0	0	0	15000,0	0	15000,0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.9.	К.Нурбеков атындагы жалпы орто билим берүү мектептин имаратын капиталдык ремонттон өткөрүү	2024	8300	0	0	0	0	0	8300	0	8300	0
		2025		0		0	0	0	0	0	0	0
		2026		0	0	0		0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	15000,0	0	0	15000,0	0	15000,0	
3.10.	.Огонбаев, Кум-Арык айылдарына жаны	2024	1039,2	0	3000	0	0	0	4039,2	0	4039,2	0
		2025		0	0	0	0	0	0	0	0	0

	скважиналарды, суу түтүктөрүн куруу, кеңейтүү (расширение), эски суу системаларын реабилитациялоо жана жаны конуштарга таза суу киргизүү	2026		0		0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	40000,0	0	40000,0	0	40000,0	0
3.11.	Козучак айылындагы суу резервуа рын капиталдык ремонттон өткөрүү	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0	0	5000,0	5000,0	0	5000,0	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.12.	Кызылтуу жана Көк Кашат айылынын маршурут каттоочу Кудаке уулу Темиркул жана А.Огонбаев көчөлөрүнө 3,8 км жолду асфальттоо	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	26000,0	0	0	26000,0	0	26000,0	0
		2026		0		0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.13.	Арашан айылынын башкы көчөсүнө асфальт төшөө 4,5 км аралык жолду	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	32000,0	0	0	32000,0	0	32000,0	0
		2026		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.14.	Эрке Сары айылына “Кайырма ” каналына көпүрө салуу жана 2,5 км жолго асфальт төшөө	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2026	0	0	0	30000,0	0		30000,0	0	30000,0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.15.	Арашан айылына жабык типтеги спорт комплексин куруу.	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0	0	10,000,0	10000,0	0	10000,0	0
		2026		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.16.	Кызыл Туу айылындагы Элтаев Серек атындагы маданият үйүн толук капиталдак ондоодон өткөрүү	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	100,0	0	0	3000,0	0	7000,0	10000,0	0	10000,0	0
		2026	0	0	0	0		0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.17.	Кызыл-Туу айылына жаны ҮДТна жаны имарат куруу	2024		0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	200,0	0	0	0	0	15800,0	16000,0	0	16000,0	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027										
3.18.	Көк кашат айылындагы ФАПты капиталдык ондоодон өткөрүү	2024	0	0	0	0		0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0	0	0		0	0	0
		2026	50,0	0	0	0	0	0	0	3000,0	3000,0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
3.19.	Беш-Таш муниципалдык ишканасына КТК ташып кетүү боюнча атайын техника менен	2024	0	0	0	0		0	0	0	0	0
		2025	200,0	0	0	0	4300,0	0	4500,0	0	4500,0	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	камсыз кылууга жардам берүү	2027										
3.20.	А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, түнкү чырактарды жана видео көзөмөлдөрдү орнотуу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	500,0	0	0	0	0	4000,0	4000,0	0	4000,0	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0			0		0	0
3.21	Кызыл Туу айылындагы жаны конуштагы 7 көчөгө электр чубалгылары, электр мамылары жана трансформатор менен камсыз кылуу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	500,0	0	0	0	0	4000,0	4500,0	0	4500,0	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.22	Козучак айылына электр мамларын орнотуу	2024	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2026	0	0	0	0	0	5000,0	5000,0	0	5000,0	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.23	А.Огонбаев айылындагы Жаштык көчөсүнө электр мамы, электр чубалгы жана тарнсформатор менен камсыз кылуу	2024										
		2025										
		2026										
		2027										
3.24	Беш-Таш айыл аймагына караштуу айылдардын ортосундагы жолдорду жарыктандырууну жакшыртуу	2024										
		2025										
		2026										
		2027										
4	***Экономикалык өнүгүү***	***баары***	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2024	0	0	0	0	0	0	0		0	0
		2025	0	0	0	0			0		0	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1.	*Кийим тигүүчү цехтерди ачуу*	2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2024		0	0	0		0	0		0	0
		2025		0	0	0			0	15000	15000	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2.	*Кондитердик ишканаларды ачуу*	2023	0	0	0	0	0	0	0		0	0
		2024		0	0	0		0	0	12000	12000	0
		2025		0	0	0	18000	0	18000	0	18000	0
		2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3.	*Сүттү кайра иштетүү боюнча ишкана ачуу*	2024		0	0	0	0		0		0	0
		2025		0	0	0		0	0	8500	8500	0
		2026		0	0	0	12000	0	12000	0	12000	0
		2027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4	*Айылдарга*	2025		0	0	0	0		0		0	0

.	*комбайн алуу*	*2026*		*0*	*0*	*0*			*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*1500*	*0*	*0*	*0*	*6000*		*7500*	*0*	*7500*	*0*
4.5.	*Күнөсканаларды ачуу*	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026		*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*4500*	*4500*	*0*
		2027	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
4.6.	Айыл чарбасында керектелчү дан эгиндеринин үрөөндөрү менен камсыз кылуу	*2025*		*0*	*0*	*0*			*0*		*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*500*	*0*	*0*	*0*	*0*	*2500*	*3000*		*3000*	*0*
4.7.	Туристик кемпиндерди ачуу	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*1000*	*0*	*0*	*0*	*6000*		*7000*		*7000*	*0*
		2027	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
4.8.	Яма “Беккари” чункуру	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*
		2026		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*500*	*0*	*0*	*0*		*3500*	*4000*		*4000*	*0*
4.9.	Вет клиника салуу Беш-Таш айыл аймагынын тиешелүү айылдарына	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*150000*	*150000*	*0*
		2027		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
4.10.	Майда жандыктар үчүн мончо куруу	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*		*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*120000*	*120000*	*0*
4.11.	ИММ Жасалма уруктандыруу үчүн пункт ачуу	*2025*		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*
		2026		*0*	*0*	*0*	*3000*	*0*	*3000*		*3000*	*0*
		2027	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
4.12.	Раскол куруу малдарга вакцинациялоо үчүн	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*
		2026	*1500*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1500*	*0*	*1500*	*0*
		2027		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*
5	***Инклюзивдүү өнүгүү***	***баары***		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*
		2023	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2024	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2025	*55*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*55*	*0*	*55*	*0*
		2026	*1050*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1050*		*1050*	*0*
5.1.	Кыска моонотуу окууларды мумкунчулугу чектелген жана жумушсуз жарандар учун откорууго комоктошуу	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*20*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*20*	*0*	*20*	*0*
5.2.	“Кызым менин жаным” деген гендердик акция откоруу зомбулуктарды алдын алуу боюнча экспертин жардамы менен	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
5.3.	Кийим тигүү цехке иштөөгө аярлуу топтор үчүн кыска мөөнөтүү окууларды уюштуруу	*2025*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*35*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*35*	*0*	*35*	*0*

5.4.	Жакырчылыкты азайтуу үчүн калктын аялуу топторунун арасында өсүмдүк өстүрүү боюнча ар кандай тажрыйбаларды жайылтуу	2025	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2027	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
6	***Мейкиндик***	*баары*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2023	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2024	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2025		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*
		2026		*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	*0*
6.1.	Айыл аймакта жашаган тургундарына жер участогун болуп беруу максатта 305,5 гектар	2025	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	
		2027		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	
6.2	Жаңы социалдык объектилерди куруу үчүн жер бөлүп берүү	2025	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	
		2027	*1000*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1000*	*300000*	*301000*	
.	Жашыл Мурас кластер системасын өнүктүрүү	2025		*0*	*0*	*0*	*0*		*0*	*0*	*0*	
		2026	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	
		2027	*500*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*500*	*0*	*500*	
6.3.	Ипотекалык көп кабаттуу турак-үйлөрдүү куруу	2025										
		2026										
		2027										
6.4	"Бетон жана асфальт завод" өнөр жай зонасына участкасынан жер бөлүү	2025										
		2026										
		2027										
	Жеке ишкерлерге жер маселеси боюнча жардам берүү	2025										
		2026										
		2027										
7	***Айлана-чөйрө***	*баары*		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2025	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
		2026	*500*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*500*	*0*	*500*	*0*
		2027		*0*	*0*	*0*	*0*		*0*		*0*	*0*
7.1.	Таштандылардан айлана-чөйрөнүн булганышын алдын алуу	2025							*0*		*0*	
		2026							*0*		*0*	
		2027	500					3000	3500		*3500*	
7.2.	А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, жарыктандыруу жана видеокөзөмөл орнотуу	2025							*0*		*0*	
		2026							*0*		*0*	
		2027	500						500	2000	*2500*	
7.3.	Таштанды челектерин орнотуу	2025							*0*		*0*	
		2026	500						500		*500*	

		2027	*500*						*500*		***500***	
7.4.	Таштандыларды кайра иштетүүчү жабдууларды сатып алуу	*2025*	*1000*						*1000*		***1000***	
		2026	*1120*						*1120*		***1120***	
		2027	*1352*						*1352*		***1352***	
7.5.	Таштанды чыгарган атайын техникаларды сатып алуу	*2025*										
		2026										
		2027										
	БААРЫ		***1190***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***1190***	***30000***	***31190***	

Тиркеме №4 2025-2027 жылдарга Беш-Таш АА СЭӨПны ишке ашыруу боюнча иш-аракеттер Планы

	Иш-чаранын сүрөттөлүшү	**Жооптуу жана катышуучулар**	**Ишке ашыруу мөөнөттөрү**	**Баасы** (миң сом)	**Каржылоо булактары / ресурстар**	**Мониторинг белгилери** (I жарым жылдык)	**Мониторинг белгилери** (II жарым жылдык)
1.	**Калк**						
1)	Миграция боюнча (мигранттардын укуктары жана чет мамлекеттердин мыйзамдары боюнча)	А О Миграцияба шкармалыгы	2025-2027-ж	5.0	Жергиликтүү бюджет Жаштар борбору		10 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот

	айыл тургундарына маалымат берүү(баннерлерди илүү жб)						
2)	Кесиптик лицейлер менен тармактары боюнча (ашпозчулук сварщик ж.б) билим алууга көмөктөшүү	АО Лицейлер	2025-2027-жж	50.0	Жергиликтуу бюджет Жаштар борбору		15 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот
3)	Жаңы түзүлгөн жумуш орундарына калктын аярлуу катмарларынын кесиби бар жарандарын жумуш ордуна орноштурууга көмөк көрсөтүү	АО Жеке ишкерлер	2025-2027-жж	50.0	Жергиликтуу бюджет Жаштар борбору	15 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот	
4)	Үйдө отурган кыз-келиндерди чакан ишкерликке, кол өнөрчүлүккө жана тигүү цехтерине жумушка тартууга жардам берүү;	АО Жеке ишкерлер	2025-2027-жж	10.0	Жергиликтуу бюджет Жаштар борбору		15 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот
5)	бизнес ачууда жаштарга, жаңы баштаган ишкерлерге жардам көрсөтүү.	АО Жеке ишкерлер	2025-2027-жж	10.0	Жергиликтуу бюджет Жаштар борбору	15 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот	
6)	Айыл аймакта жайкы жана кышкы, ошондой эле тоо туризмин өнүктүрүү	АО Жеке ишкерлер	2025-2027-жж	10.0	Жергиликтуу бюджет Жаштар борбору	15 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот	
2.	**Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура**						
7)	Кызыл Туу айылына таза суу долбоорун киргизүү	А.О АРИС	2025-2027	110,0 млн.сом	Жергиликтүү бюджет Өнүктүрүү фонд		2-жырым жылдыкта
8)	Көк Кашат айылына 100 орунду заманбап бала бакча салуу	А,О	2025-2027	30,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет		2-жарым жылдык
9)	Калба айылына 100 орунду бала бакча куруу	А.О	2025- жыл	20,0 млн. сом	Жергиликтүүб юджет Өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
10)	Козучак айылына 140 орундуу бала бакча салуу	А.О, ТРМА	2025- жыл	35,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана дем берүүчү грант		2-жарым жылдык
11)	Арашан айылына 100 орундуу бала акча салуу	А.О, ТРМА	2025- жыл	30,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
12)	Бал Бал айылындагы бала бакчага ашкана үчүн кошумча имарат куруу	А.О АРИС	2025- жыл	10,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана АРИС		2-жарым жылдык
13)	Эрке Сары айылына жаны башталгыч мектебин куруу	А.О, ТРМА	2025-2027-жыл	15,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет		2-жарым жылдык
14)	Байсейит уулу Эшманбет орто мектебин капиталдык ремонттон өткөрүү	А.О	2025-2028-ж.ж	15,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана дем берүүчү грант		2-жарым жылдык

15)	А.Солтонов атындагы жалпы орто билим берүү мектептин имаратын капиталдык ремонттон өткөрүү	А.О	2025-2027-ж.ж	15,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана дем берүүчү грант		2-жарым жылдык
16)	А.Огонбаев, Кум-Арык айылдарына жаңы скважиналарды, суу түтүктөрүн куруу, кеңейтүү (расширение), эски суу системаларын реабилитациялоо жана жаңы конуштарга таза суу киргизүү	А.О, ТРМА	2025-2027-ж.ж	40,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
17)	Козучак айылындагы суу резервуарын капиталдык ремонттон өткөрүү	А.О, ТРМА	2025-2026-ж.ж	5,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
18)	Кызылтуу жана Көк Кашат айылынын маршурут каттоочу Кудаке уулу Темиркул жана А.Огонбаев көчөлөрүнө 3,8 км жолду асфальттоо	А.О, ТРМА	2025-2026-ж.ж	26,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет, Капиталдык салымдар беренеси		2-жарым жылдык
19)	Арашан айылынын башкы көчөсүнө асфальт төшөө 4,5 км аралык жолду	А.О, ТРМА	2025-2026	32,0 млн.сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
20)	Эрке Сары айылына "Кайырма" каналына көпүрө салуу жана 2,5 км жолго асфальт төшөө	А.О, ТРМА	2025-2027	30,0 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
21)	Арашан айылына жабык типтеги спорт комплексин куруу.	А.О АРИС	2024-2027	10,0 млн.сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
22)	Кызыл Туу айылындагы Элтаев Серек атындагы маданият үйүн толук капиталдак ондоодон өткөрүү	А.О	2025 -ж	10,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана дем берүүчү грант		2-жарым жылдык
23)	Кызыл-Туу айылына жаны ҮДТна жаны имарат куруу	А.О АРИС	2025-2026-жылдары	16,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана АРИС		2-жарым жылдык
24)	Көк кашат айылындагы ФАПты капиталдык ондоодон өткөрүү	А.О АРИС	2025-2026-ж.ж	3,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана АРИС		2-жарым жылдык
25)	Беш-Таш муниципалдык ишканасына КТК ташып кетүү боюнча атайын техника менен камсыз кылууга жардам берүү	А.О ТРМА	2025-2026-ж.ж	4,5 млн. сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
26)	А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, түнкү	А.О ТРМА	2025-2026-ж.ж	5,5 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык

	чырактарды жана видеокөзөмөлдөрдү орнотуу						
27)	Кызыл Туу айылындагы жаны конуштагы 7 көчөгө электр чубалгылары, электр мамылары жана трансформатор менен камсыз кылуу	А.О ТРМА	2025-2026ж	7,5 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
28)	Козучак айылына электр мамларын орнотуу	А.О ТРМА	2025-2026-ж	5,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
29)	А.Огонбаев айылындагы Жаштык көчөсүнө электр мамы, электр чубалгы жана тарнсформатор менен камсыз кылуу	А.О ТРМА	2025-2027-ж	3,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
30)	Беш-Таш айыл аймагына караштуу айылдардын ортосундагы жолдорду жарыктандырууну жакшыртуу	А.О	2025-2026-ж	2,0 млн сом	Жергиликтүү бюджет жана өнүктүрүү фонд		2-жарым жылдык
3.	**Экономикалык өнүгүү**						
31)	Айыл чарбасында керектелчү дан эгиндеринин үрөөндөрү менен камсыз кылуу	Айыл чарба кооперативи	2025-жыл 1-квартал	3000,0млн сом	демөөрчүлөр	1-жарым жылдык	2-жарым жылдык
32)	Туристик кемпиндерди ачуу	Туризим бюнча департамент	2025-жыл 4-квартал	1500,0 млн сом	Туризм департамент		2-жарым жылдык
33)	Яма “Беккари” чункуру	А.О	2025-2027-ж.ж	(250,0 мин) сом	Жергиликтүү бюджеттен		2-жарым жылдык
34)	Вет клиника салуу Беш-Таш айыл аймагынын тиешелүү айылдарына	А.О, Ветстанция	2025-2027-ж.ж	(2254,0 мин сом	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан		2-жарым жылдык
35)	Малды купкага салуу	А.О, ЖПБ	2025-2027-ж.ж	(70,0 миң) сом	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан		2-жарым жылдык
36)	Жасалма уруктандыруу	А.О, ЖПБ	2025-2027-ж.ж	(120,0 миң) сом	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан		2-жарым жылдык
37)	Раскол малдарга вакцинациялоо	А.О, ЖПБ	2025-2027-ж.ж	(40,0 миң) сом	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан		2-жарым жылдык
38)	Крематорий (малдардын өлүктөрүн өртөө) сатып алуу	А.О, Ветстанция	2025-2027-ж.ж	(250,0 мин) сом	Жергиликтүү бюджеттен же уюмдардан		2-жарым жылдык
4.	**Инклюзивдик өнүгүү**						
39)	Кыска моонотуу окууларды мумкунчулугу чектелген жана жумушсуз жарандар учун откорууго	Соц адис Токонова Айнагул ДМЧ жана жумушсуз жарандар	2025жылдын 3-4 квартал 2026жылдын 3-4 квартал 2027жылдын 3-4 квартал	5,0мин сом	Жергиликтуу бюджет Жаштар борбору		20 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот

	комоктошуу						
40)	"Кызым менин жаным" деген гендердик акция откоруу зомбулуктарды алдын алуу боюнча экспертин жардамы менен	Соц адис Токонова айнагул Ар бир айылдын айыл башчылары жана ар бир мектептердин соц педогогтору	2025-жылдын 2-3-квартал 2026-жылдын 2-3-квартал 2027-жылдын 2-3-квартал	5,0 мин сом	Жергиликтуу бюджет Ар айылдын Айыл башчылар Ар бир мектептердин соц педагогтору		25 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот
41)	Кийим тигүү цехке иштөөгө аярлуу топтор үчүн кыска мөөнөтүү окууларды уюштуруу	Эксперти жалдоо	2025-жыл 3-квартал 2026-жыл 3-квартал 2027-жыл 3-квартал	5,0 мин сом	Жергиликтуу бюджет Ар айылдын Айыл башчылар		15 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот
42)	Жакырчылыкты азайтуу үчүн калктын аялуу топторунун арасында өсүмдүк өстүрүү боюнча ар кандай тажрыйбаларды жайылтуу	Соц адис Токонова айнагул ДМЧ жана жумушсуз жарандар	2025-жылдын 2-3-квартал 2026-жылдын 2-3-квартал 2027-жылдын 2-3-квартал	5,0 мин сом	Жергиликтуу бюджет Ар айылдын Айыл башчылар Ар бир мектептердин соц педагогтору		25 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот
5.	**Мейкиндик**						
43)	Айыл аймакта жашаган тургундарына жер участогун болуп беруу максатта 305,5 гектар	Жер адис Саткынбай уулу Нуркалык	2025-жылдын 3-4 квартал 3-5 жылга чейин 2026-жылдын 3-4 квартал 3-5 жылга чейин 2027-жылдын 3-4 квартал **3-5-жылга** чейин	акысы	Мамлекеттик жайыт жерлерден		3000 адамдын катышуусунда Бирден кем эмес окуу откорулот
44)	Жашыл Мурас класстер системасын өнүктүрүү	Жер адис Саткынбай уулу Нуркалык жана ар бир айылдын айыл башчылары	2025-жыл 2квартал 2026-жыл 2квартал 2027-жыл 2квартал	Дөмөрчүүлөр тарабынан 1500,0 мин сом	Мамлекеттик жайыт жерлер		Сыртка 80% экспортто
45)	Ипотекалык көп кабаттуу турак-үйлөрдүү куруу	Жер адис Саткынбай уулу Нуркалык жана ар бир айылдын айыл башчылары	2025-жыл 2квартал 2026-жыл 2квартал 2027-жыл 2квартал	мамлекет тарабынан 300000,0млн сом	Муниципалдык жерлер		30% жаш үй-бүлөөлөрдү жана аярлуу катмарларды 10% камсыз кылуу
46)	Жаңы социалдык объектилерди куруу үчүн жер бөлүп берүү	Жер адис Саткынбай уулу Нуркалык жана ар бир айылдын айыл башчылары	2025-жыл 2квартал 2026-жыл 2квартал 2027-жыл 2квартал	мамлекет тарабынан 300000,0млн сом	Муниципалдык жерлер		Соц. объктилер курулат
47)	"Бетон жана асфальт завод" өнөр жай зонасына участкасынан жер бөлүү	Жер адис Саткынбай уулу Нуркалык жана ар бир айылдын айыл башчылары	2025-2026-ж.ж	мамлекет тарабынан 300000,0млн сом	Муниципалдык жерлер		Чакан завод курулат.
48)	Жеке ишкерлерге жер маселеси боюнча жардам берүү	Жер адис Саткынбай уулу Нуркалык жана ар бир айылдын айыл башчылары	2025-2026-ж.ж	Талап кылынбайт	Муниципалдык жерлер		Жеке шкерлерга жакшы шарт түзүлөт.
6.	**Айлана-чөйрө**						

49)	Таштандылардан айлана-чөйрөнүн булганышын алдын алуу	Муниципалдык ишкана	2025-жыл 1-2-3-4 квартал 2026-жыл 1-2-3-4 квартал 2027-жыл 1-2-3-4 квартал	500,0 мин сом	Айыл аймагынан		Жергиликтүү Калк Муниципалдык ишканасы
50)	А.Огонбаев айылындагы таштанды таштоочу жайдын айланасын курчоо, жарыктандыруу жана видеокөзөмөл орнотуу	Муниципалдык ишкана	2025-жыл -3-4 квартал	1000,0	Айыл аймагынан		Жергиликтүү Калк Муниципалдык ишканасы
51)	Таштанды челектерин орнотуу	Муниципалдык ишкана	2025-2026-жыл 1-2-	500,0	Айыл аймагынан		Жергиликтүү Калк Муниципалдык ишканасы
52)	Таштандыларды кайра иштетүүчү жабдууларды сатып алуу	Муниципалдык ишкана	2025-2026-жыл	5000,0	Айыл аймагынан		Жергиликтүү Калк Муниципалдык ишканасы
53)	Таштанды чыгарган атайын техникаларды сатып алуу	Муниципалдык ишкана	2025-жыл 2-квартал	30000,0	Айыл аймагынан		Жергиликтүү Калк Муниципалдык ишканасы